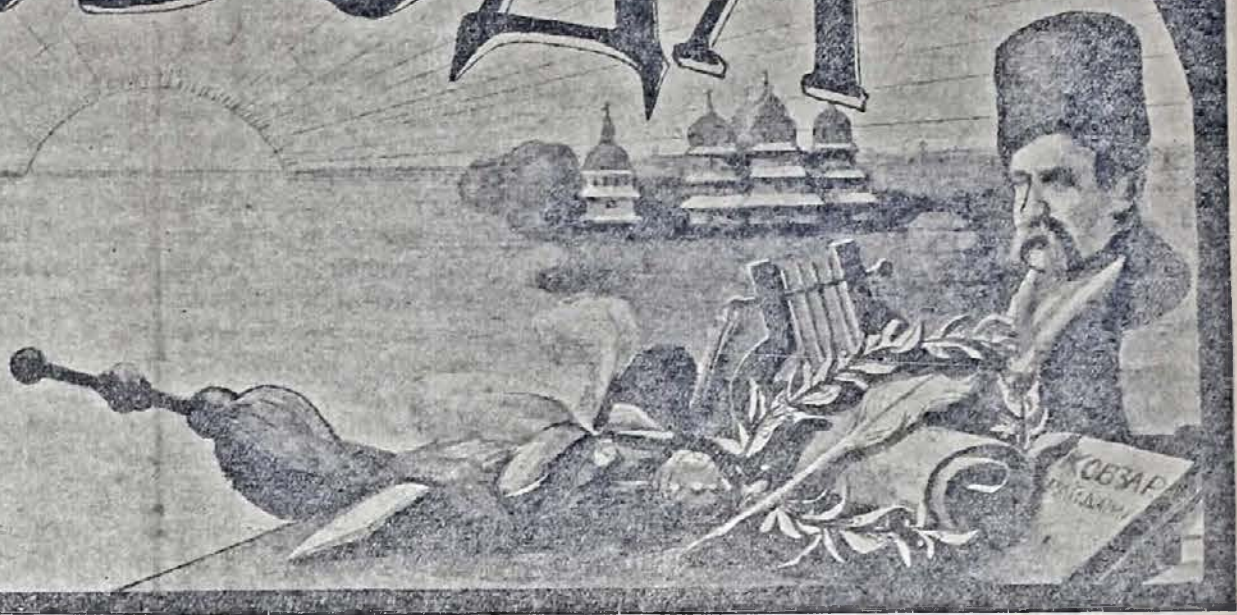

СВОБОДА

Рокъ XII. Скрантонъ, Па., Четверъ 22-го Децембра, 1904. Число 51.

Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, December 22, 1904. No. 51.

ЧИТАЙТЕ!

Въ мѣсяцю Януару 1905 р. буде „Союзъ“ принимати новыхъ членовъ въ 1 до 31 лѣтъ безъ вступного а въ 31 до 45 за половину вступного.

К. Хирчбъ, предс. „Союза“.

НОВИНКИ.

— ЧИТАТЕЛЪ „Свободы“ пригадуютъ собѣ мабуть, що подчасъ послѣд-ного углевого страйку оденъ Олифантскій Русинъ, Г. Сембратъ, дуже чесный чоловікъ, членъ мѣсцевого братства и Союза, зоставъ невинно засуджений на кѣль-ла лѣтъ вязницѣ. Приятелѣ и товаришѣ Сембрата старають ся теперъ о даровані-ему дальшой кары и въ той цѣли вже наняли адвоката J. Murphy, зѣ Scranton, Pa. Прозьба о увѣльненіе буде внесена въ Фебруару 1905 и если буде прихильно рѣшена то Г. Сембратъ може бути вѣольный ще того самого мѣсяця або слѣдующого, се е въ Мартѣ 1905. Увѣльненіе не е вправдѣ запевнене, але дуже правдоподобне, бо самъ судія, що судивъ Сембрата е прихильный его увѣльненю. Вѣсьмъ, що жертвовали на право Сембрата давно и теперъ, буде може цѣкаво знати, що адвокатъ Морфі поднявъ ся справы за дуже низьку цѣну бо лишь 150 долларовъ, мѣжъ тимъ якъ саме выроблене потрѣбныхъ панерѣвъ, адвертайзоване и дорога до Гарисбургъ будуть коштувати 132 долларовъ.

— Зѣ Десладжъ, Мо. пише намъ Т. Ревакъ, секретаръ тамошного братства и Союза: „У насъ работа иде все одинаково, а людей не бракъ, бо приходять зъ краю“.

— О. Емиль Кубекъ, угорускій священникъ зъ Маганой Ситі, Па. заложивъ школу для dorosлыхъ и читальню. Щастъ Боже доб-

рому дѣлу! Бжатибъ лише щобы за примѣромъ о. Кубека пошли и другі угорускы священники. На жалъ до сего часу большѣсть угорускыхъ священниковъ зовсѣмъ не дбае о добро своихъ парохіянъ ані о ихъ просвѣту, а деякі не лишь що самі нѣчо не роблять, але ще кидають подъ ноги колоды другимъ, если ті хотять що робити. Провѣта, се въ нынѣшнихъ часахъ наибольша збруя. Тому угорскі Русины повинны вплинути на своихъ священниковъ, щобы всюды по парохіяхъ закладали школы для дѣтей и старшихъ, читальни и т. п.

— ЗАЧУВАЄМО, що о. Обушкевичъ сидить теперъ на бордѣ у одной свои крайки въ Олифантѣ и будуче нову церковь за 500 долларовъ! Только не думайте, що о. Обушкевичъ будуче сѣо церковь за свои грошѣ — нѣ. Вѣнъ не такі дурный. Грошѣ на „церковь“ если такъ можна називати сѣо маленьку капличку, мають дати кѣлькохъ збаламученыхъ нимъ людей. Не треба забувати, що въ Олифантѣ е вже одна грекокатолическая церковь зъ парохіальнымъ домомъ, школою, цминтаремъ и т. д. Маеюкъ сѣи церкви выносить 25 — 30 тысячъ долларовъ. Кромѣ сего будуче ся въ Олифантѣ церковь православна, такожъ завдяки інтригамъ о. Об. Причиною, чому о. Об. будуче въ такомъ маломъ мѣстѣ ще третю церковь е мабуть его ненависть до „радикаловъ“ и те, що въ Олифантѣ о. Обушк. має свои дома и корчму, зъ котрой теперѣшнихъ го-

тельникъ має невдовзѣ муфтоватись...

— П. Д. ПИРЧЪ учитель въ Стюартборнъ, Ман. Канада, заложивъ тамъ руску читальню.

— Вѣ Гошенъ, Н. Й., выкопавъ оденъ фармеръ величезне дерево зъ землѣ, а коли його розколовъ, знайшовъ въ серединѣ богато меду. Учені розобравши той мѣдъ дойшли до переконанія, що вѣнъ має вже кѣлька тысячъ лѣтъ. О вѣдѣ сего меду судили послѣ старости дѣрева и покладу землѣ, въ якѣмъ оно находило ся.

— ЗАХОДОМЪ олифантской парохіи вѣдбувъ ся въ навечеріе св. Николая вечерокъ святоиколаѣвскій, котрый уряджено для школьной рускои дѣтвори. Аматоры тамошній вѣдограли „Гостину св. Николая“, подчасъ котрой св. Николай раздавъ дѣтямъ по ихъ заслузѣ дарунки; такожъ не забудь про старшихъ. — Сего рода вечерки вельми захоочують дѣтей до науки, тожъ честь аранжерамъ.

— Вѣ Сінсінаті, О вже пятый разъ въ томъ тыжні подложивъ хтось динамитъ подъ тамошню копальню зельза. Выбухъ наступивъ дуже сильный, на щасте зъ людей нѣхто не потерпѣвъ. Компаністы кажуть, що динамитъ подкладають страйкуючы робѣтники.

— Вѣ Фоль Риверъ, Масс. страйкуючы робѣтники ба воеваний вже 21 тыждень, въ наслѣдокъ обниженія платнѣ.

— Вѣ Чикаго, Ил. передъ кѣлькома днями выкрыла полиція одну рѣчь, котра здивувала многихъ людей. Зловлено на горячѣмъ учинку, зарядцю одной зъ наибольшихъ тамошнихъ друкарень, коли зъ чесною компанією рабувавъ одного богача. Зарядцю сего звали многі люди, яко чесного, здѣбного и трудящегося чоловіка, многі бували у него въ дома;

мешкавъ дуже порядно и выгодно, бо яко зарядця друкарнѣ мавъ досить высоко платню. Нѣкому и черезъ голову не перейшло, що сей зарядця мавъ цѣлу шайку бандитѣвъ, и вразъ зъ ними окрадавъ. Въ судѣ зѣзнавъ вѣнъ, що рабувавъ не для користи, але для приємности, що нѣколи не обкрадавъ бѣдныхъ, лише богачѣвъ, а бѣднымъ еще помагавъ. Цѣкавый будуче засудъ судейскій въ той справѣ.

— Вѣ Денверъ, Кол. засудивъ судъ троухъ урядниковъ выборчихъ за шахрайства подчасъ голосованія, каждого на 9 мѣсяцѣвъ вязницѣ, по \$500 кары и на понесене коштѣвъ процесу. А у насъ въ Галичинѣ, коли староста або комисаръ покраде голоса выборцѣвъ, то ще достае авансъ.

— КАСА державна заплатила за переведене выборѣвъ на президента Спол. Державъ \$398.000. Грошѣ ті заплачено урядникамъ выборчимъ, за наемъ выборчихъ галъ, транспортъ, телеграммы и т. д.

— Вѣ Марамарошѣ, въ селѣ Саплонцѣ на Угорщинѣ, посвящали недавно тамошню волоску церковь. На посвячене зѣйшло ся много Волоховъ зъ околицѣ. По торжествѣ многі зъ нихъ зайшли до корчмы, тамъ собѣ добре подпили и зачали сварку, а вѣдтакъ и бійку, въ котрой зѣоставъ забитый Юрій Станъ, отецъ четверо дѣтей.

— У ВѢДПОВѢДѢ на многі письма зѣ вѣсѣхъ сторонѣ Америки вѣдписую, що новинка подана въ 46 числѣ „Свободы“ не була зовсѣмъ правдива. Фабрикъ тутъ нема жадныхъ, лишь оловяный майны; работа въ нихъ тяжка а платня такъжъ невелика.

Т. Ревакъ,
Desloge, Mo.

(До сѣи вѣдповѣди заяви-мо вѣдъ себе, що згадану новинку надруковали мы въ той цѣли, щобы помочи людямъ, котрі не мають

работы и не знаютъ де еѣ достати. Отже показуе ся, що той хто подавъ намъ новинку збрехавъ и то мабуть тому, щобы вырхтувати другихъ. Злоба справдѣ годна подлого чоловіка.

Ред.)

— Вѣ Шамокинѣ, Па. подчасъ експлозій газѣвъ въ одной зъ тамошнихъ копалень, згинувъ суперинтендентъ тоѣ копальни а чотырохъ инженирѣвъ зѣ-стало покарѣченыхъ. Зѣ робѣтниковъ на щасте нѣхто не потерпѣвъ.

— Вѣ Ельдорадо, Мінн. въ наслѣдокъ експлозій газѣвъ засипало въ майнахъ чотырохъ робѣтниковъ. Нема надѣѣ, щобы можна було ихъ выратувати. Чотырохъ другихъ майнерѣвъ тяжко покарѣченыхъ вытягнено зъ копальни.

— Вѣ Гаррисонѣ, Н. Й. розбили бандиты почтову касу, и зрабували \$1.200. Рабунку сего доконали такъ спритно, що мимо всякихъ средствъ безпеченства, до-вѣдано ся о рабунку до-перва на другій день рано. Полиція слѣдитъ за зло-чинцами.

— Вѣ Пеоріи Ил. въ тамошней копальнѣ, де було занятыхъ подъ землею 100 робѣтниковъ, въ наслѣдокъ неосторожности сунивъ ся страшный огонь при головномъ входѣ до копаль-ни. На щасте нѣхто зъ робѣтниковъ не потерпѣвъ, бо вѣспѣли выйти въ самъ часъ, другимъ выходомъ.

— Вѣ Вилкеберри, Па. приключило ся недавно тому слѣдующе убійство. Од-денъ англичъ Джансонъ роз-вѣвъ ся зѣ своею жѣнкою въ мѣсяцъ по шлюбѣ. Судъ присудивъ, що має да-вати еѣ на удержане 6 дол. тыжнево. Се йому не було въ ладѣ, и призаду мавъ позбути ся жѣнки. Обѣщѣе отже своѣи матери и братови по 3 доллары за убите жѣнки и еѣ сестрѣ-ницѣ. Мати зѣ братомъ на-идають на розведену жѣн-ку, убиваютъ еѣ и сестрѣ-

ницю, а вѣдтакъ подпалю-ють домъ, щобы затерти всякі слѣды. Домъ згорѣвъ але не зовсѣмъ, а полиція знайшовши слѣды крови, выслѣдила злочинцѣвъ. Те-перь вѣдбувае ся проти-нихъ розправа судовая.

Вѣ Йонкерсѣ, Н. Й. за-дусивъ хтось двомѣсячну дитину и выкинувъ въ-ночи на улицу. Мимо ве-ликихъ заходѣвъ полиціи, не выслѣджено доси убійцѣ. Догадують ся, що сѣ дитина одной Итальянки, котра якъ разъ передъ двома мѣсяца-ми породила дитину, а те-перь десь щезла.

— Зѣ Нью Орлеану, Ля. доносятъ, що въ мѣстѣ Польюкѣ зловила полиція чотырохъ розбихачѣвъ, котрі тамъ розбили почтову касу и выкрали грошѣ. Зло-вленныхъ примѣщено въ су-дѣвой вязницѣ. Коли о томъ до-вѣдала ся товпа народа, зейчасъ вдерла ся до суду, забрала бандитѣвъ и новѣ-сила ихъ на стѣпѣ теле-графичномъ середъ мѣста. Вѣдтакъ больше жорстокой стали припѣкати повѣше-нымъ подѣшвы червонымъ желѣзомъ.

— ДНЯ 7-го Януара 1905 року на Руске Рѣздво вѣд-будесъ въ Teutonia Hall, Yonkers, N. Y. торжествен-не представлене „Вифлеем-ской ночи“. Помѣжъ оди-нокими актами будутъ по-казуватись образки зъ житя Иисуса Христа. Початокъ о год. 7.30. L 209

— ПОДАЮ до публичной вѣдомости, що теперъ меш-каю на 59 Gautier Ave. Jersey City N. J. Вѣ сѣ Montgomery карою; урядъ парохіальный естъ подѣ ч. 123 Sussex street, Jersey City, N. J.

о. Ник. Подгорский.
Рускій гр. к. душпаствѣръ въ
Джерси Сити, Н. Дж.

Хто зашло

Иванови Неметови доклады адресы Ру-сипѣвъ и Поляковъ прадионихъ де плей-захъ въ Америкѣ, той достае прѣданный дарункъ.

John Nemeth, 457 Washington St., New York.

З сучасної сальонової політики.

Михайло Веля.

Перед недавнім часом вернув я від праці в суботу, і як звичайно, зачав переглядати декотрі з наших газет, щоби ся довідати, що ншого діє ся в світі. Взяв я до рук останнє число „Свободи“, і еще не здужавем прочитати одного рядка, аж тут нараз двері з тріском отворяють ся, і до комнати, як „бомба“, впадає мій приятель Ж...

— Що?! сказав він, зазираючи за собою двері — ти лише по цілих днях читаєш?

— В день не читаю, бо йду до праці, сказав я, але вечером або в неділю то й ти читаєш; сидай, додав ем, підсуюючи йому крісло.

Приятель Ж... вмісто усісти, зачав говорити до мене якимсь іривічним голосом: — ти сиди й читай! Видно тебе тое нічо не обходить що вони роблять?

— Хто? запитав я, говори-же!

— Хто? відповів Ж. А хтож би як не ті наші сердечні побратимці, ті наші опікуни, Поляки?!

— Мабуть ти щось ниньки знов від них обірвав, сказав я жартобливо, бо у тебе днесь така охота критикувати Поляків. Але добре тобі так! Не лізь поміж них.

— Агий! гукнув мій приятель, і з твоїми моралами. Що? — я бим мав обірвати від Ляхів?! хіба ти мене не знаєш? Но, но! пізнали-би вони мене!

Засьміявем ся сердечно, бо не міг здержатись від сьміху, побачивши якого зачав передомною мій приятель удавати завадяку..

— Скижи ти мені, якого ти чорта сьмієш ся? запитав мене Ж... гнівний уже на правду.

— Але скажи й ти мені, відповів я, якого лиха ти ниньки так пумиш ся? Сідайже! ось тут останнє число „Гайдамаків“.

Приятель Ж... перейшов ся широкими кроками по комнаті, і сказав, уже удобруханий: — Ну, то вибач, але бо теж чоловікові уже й терпцю не стає, що теж ті Ляхи уже не вирабляють?

— Щож такого? говориже, запитав я здивований.

— Отже я тобі скажу, зачав приятель Ж... Знаєш, що кохані наші побратимці уже й в сальоні сьпівають?

— А що тобі тое шкодить, що вони сьпівають? сказав я. Щож, чи ти Поляків не знаєш? Як звичайно, коли пють то й сьпівають, потім зачнуть будувати Польщу, в кінця побють ся... а зрештою, знаєш їх добре й сам.

— Ну так, сказав Ж..., але треба тобі знати, що ниньки не туди йде! Наші Полячки, спровадили собі якогось носатого патрийоту, котрий як добре не, то йще ліпше жене всіх Москалів до Азії het presz, просто на багнети Японців.

— Видко, сказав я, що й ти ниньки за глибоко до шклянки заглянув, коли й о Москалів тобі ходить, бо скажи ти мені, що тебе Москалі обходять?

— Не о Москалів тут ходить, сказав Ж... бо треба тобі знати, той Лях і на Русинів бреше! й ще як бреше! Говорить, що кождий Русин то Москаль, а котрий, говорять, Русин не хоче бути Москалем, то повинен бути Поляком, wiernym synem Polski...

Почкай вражий сину! — дам я тобі Польщу! зачав грозити мій приятель.

— Щож то заоден той мудрагель? запитав я; знаєш го?

— Ча я его знаю, питаєш? сказав Ж... я тобі кажу що не тільки его не знаю, але мені здає ся, що я его ще й на очи не видів ніколи, але як мені говорили наші Полячки, то він учений патріот и називає ся, Секульський, чи Цебульський! Страшно зажертий Лях, Русиноїд! — се знаю напевно.

— Бєли такий він як ти говориш, сказав я, то маю велику охоту, того Русиноїда пізнати. В котрім же сальоні они так політикують?

— Під червоною лампою! сказав поспішно Ж...; але ходім скоро, щоби нам не чмяхнули, бо маю велику охоту того носая, в морду заїхати...

— Тільки не тудя! кажу. Пйдем; але дай мені слово, що заховаєш ся там так, як на Русина приста-ло! Бо ти голубчику, любив часом там зійти де тебе не посіють! Пора тобі вже устаткуватись...

Ж... щось воркнув пім носом, бо як сам нераз говорив, не в смак ему були мої морали.. Я тимчасом взяв капелюх, і за яких десять мінут входилисьмо до сальону.

В сальоні, або ліпше сказати в брудній норі, від аматорів келишка, аж роїлось! Між ними зауважив я і наших Поляко-Русинів як зі своїми „брасті“ Поляками, гостили ся солодким смаком з „jęszczeniemia“. Але мій приятель потягнув мене до другої комнати, де, як казав, мав ся находити той учений патрийот.

Коли увійшлисьмо до другої комнати і вмішалисьмо ся між Поляків, котрих тут було повно, мій приятель шепнув мені до уха: єсть... Видиш який має нюх? — і вказав незначно на одного мушину, котрий при столику стояв, розправляючи щось голосно. Був то уже не молодий мушину, з того вшехполяка, бо як сам казав, уже давно розминув ся з „рієбдіє-

siatka“, але еще крепкий носал! Чепурно-галасливий, як і другі Поляки, коли пють, тим більше що яко „inlelegant“ (хотия ученість его кінчила ся на прену мерованю „Dzi nnika Milwauckiego“) нікому до слова прійти не дав, тільки сам язиком молот, хотияби і цілу годину, аж заіпнів ся! Тільки на нещасте троха гякавий! Що значе що говорити, зачинаючи від: Bracia Polacy! panie tego, то урве, запикаєсь, і вишепо лить: o...! o...! o!!! he?!

Другий що сидів при тим самим столі, був добре мені знаний, тут замешкалий Полячок. Чого він е мені добре знаний, опишу тут в короткості. Перед недавнім часом переходив я улицею і той Полячок представив ся мені, що він е мені зі старого краю „sasiad“. Може бути, сказавем, що ви мені сусід, але що ви засден, бо мені здає ся, що я вас ніколи не видів. — Zgadnij pan, сказав мазур. Поцілуй ти пса в ухо, мазуре, подумав я собі, звідкж я годеи знати, що ти заоден? — A to go pan nie zna? сказав другий Полячок, котрий стояв в той час також на улица. — Hi! сказавем рішучо. — A to on jest przecie Wojtek z Wólki! сказав той самий мазур, jego przecie wszyscy znają, bo on jest majster... — Хотия він е і майстер, сказав я, але я его й так не знаю. Який же він майстер? запитав я. В той час той що говорив до мене, нахилив ся мені до уха й сказав: Powiadam panu, że on więcej starych szkar udusił, jak ja, abo pan pchłów!! — Агий і з твоім майстром! гукнув я. Не хочу я мати нич сьмільного з подібними майстрами... Тепер той бувший майстер сидів собі при столі думний як король, з цигаром в жовтах, подібних до моркви зубак. Видко що був дуже вдоволеній з себе, бо усьміхав ся глуповато, а коли носатий патрийот пальнув який комплемент, то й він яко wierny syn Polski, повторяв звичайно своє: Wo... wo... widzita? ehe!!!

Третий при тим столі сидів високий, художности мушину, з роду Литвин. В Америці тримає ся засади: Коли роблю то жию, що зароблю то прою! Він не дуже інтересував ся політикою, або ліпше сказати не дбав о ню хоть би о тільки що о шклянку, коли була порожня. Инша річ коли котрий з Поляків поставив новий „трїт“. Тоді Литвин брав лашчиво за свою шклянку, задерав голову до гори, приставляв шклянку до губи, і в той час можна було зауважити, як его величезне горло, по вихудженій шії, посувало ся з долини до гори мірово, як „таран“ до вбивапя стовпів при будові мостів на Сяні. Видко що він і сухотник, бо покашливав глухо, і повторяв своїм сьпіваючим голосом, подібним до розбитого горшка: — A ja wam powiadam, braciszki, co naszemu Ruskowi i sam djabel rady nie da! По таких словах, Литвин — коли не пив, то клав свою від довшого часу неострижену голову на столі і спав. Він називає ся, як сам говорив нераз, Рихвал Ірилло, чи теж Кирило, а що Поляки звичайно люблять перекутити все, чого не можуть назвати, то теж і Литвина прозвали ось так з коротка: ten oto Loch-Ryło.

— Tylko ty nie wyjeżdżaj Locharyło z tym to twojem Ruskim, говорив четвертий молодий, головусий Полячок до Литвина, bo już twojemu Ruskowi nasz Kuroka (япанський генерал Kuroki) portki skroił!...

— Cichoże! гукнув носатий патрийот, аж шибив вікні задерчали. — Bracia Polacy... panie tego.. o...!!! docieź wy mi przyjść do słowa, he?!

Утишило ся в комнаті так, що мігби мак сїят.

— Bracia Polacy, зачав патрийот. Zlitował się nad nami Bóg! mamy już Polskę! mamy; bo już Moskal przepadł!

— Wo...! Wo...? widzita? ahę?! втрутив своє бувший майстер.

— A ja wam powiadam braciszki, że naszemu Ruskowi i sam dyabel rady nie da! сказав Литвин.

— Co wam znów z tem Ruskim? сикнув головусий Полячок, або кривоногий жак, як его прозавав мій приятель Ж... — Ej, przestań wyjeżdżać z twojem Ruskim, Locharyło, bo jak nie, to... (і тут прилежлив свій брудний кулак під самий ніс Литвинови), powachaj... сказав.

Литвин подивив ся якийсь час на кривоногого жакка й сказав: — Ej, jej, braciszku... taki ty mądry?

— Nie takim głupi jak ty! відрубав жак.

— Kiedy ty taki mądry, сказав Литвин, to powiedz mie braciszku, czego pies ogonem rusza?..

— He?! запитав рубашно кривоногий жак.

— Powiedz braciszku, казав уперто Литвин, czego pies ogonem rusza?..

— A niech ta rusza! відповів жак, і аж позеленів від лютости і сорому, бо аж стіни затрясли ся від сьміху, котрий повстав в комнаті з такої компромітації головусого жакка.

— Cicho że, bracia! заричав носатий Лях. Rozwolcie wy mie skończyć! panie tego... o...! o...! he?! Коли утишило ся, носаль зачав молоти язиком поспішно, незначе бояв ся, щоби ему знов не перервали.

— Bracia Polacy! panie tego, o...! o...! dosyć tej tułaczki. Zlitował się Bóg! Pomnijmy bracia, panowie Polacy! ричав дальше, на naszych sławnych mężów! Nasz Kościuszko odbił Amerykę! (sic!) nasz Kuroki, ричав що раз голоснійше мазур, odbił nam Polskę! Przepadł

Port Artur! Przepadł Moskal! Mamy już Polskę! Mamy już Warszawę! Mamy Kraków i naszą ukochaną Wisłę! Już po Moskalu! Będziemy sobie teraz wszyacy panami! Dosyć tej tyraniny! Zlitował się Bóg! Pijmy!!! I аж заіпнів ся і заридав і вхопив шклянку і вихилив дупком...

— Wo...! wo...? he? a co nie pedalem? widzita?! вишенолів бувший майстер.

— A ja wam powiadam, braciszki taki, co naszemu Ruskowi i sam dyabel rady nie da! сказав храпатливо, не підносячи зі стола голову, Литвин.

— Co?!.. won jeszcze z tem Ruskim? сикнув кривоногий жак. Sumienie... nie wytrzymam! kopnę ta psia kr.. i z jego Ruskim!

— Nie kopniesz, bo byś się go bał, сказав котрийсь з Поляків, bo on kościsty...

— Niech będzie kościsty, a ja go taki lunę, відрубав чепурний Полячок, ja jemu dam Ruska!

— A nuże spróbuj... сказав носатий патрийот.

— A spróbuję i kopnę go!

— Ejże?! заохотив чепурного жакка патрийот.

Тільки було і треба на горячо купаному Полякови, бо плюнув в кулак і гопнув спячого собі Литвина в хребет і то так порядно, що аж закурилось..

— Га?! сикнув зриваючись на ноги Литвин. Га, каторий дурак ударя!?, запитав він по російськи.

— Ja tobie dam Ruska! сказав кривоногий жак.

— Mat, твою!... наклепав по російськи Литвин і кинув ся на кривоногого Полячка з кулаками.

Але жак зрозумів, що ся сьвітить і чмяхнув скоренько як вуз за плечі носатого патрийота. Та войовничий Литвин не дбав уже кого і де бе; як не гопне спокійно собі сидячого патрийота в самісонький нюх! Патрийот звалив ся, як громом ражений, на підлогу!

— Oj, oj! ażeby cię siarczyste pioruny... za mój nos! завив з болу пан Секульський.

Але Литвинови видко мало було уже одного носа, бо гопнув другий раз найспокійнійше сидячого собі бувшого майстра, такой десь в околицю жолудка... — Wo!.. wo?... widzita? застогнав майстер, грамолячи ся з під крісла, бо й він від одного удару звалив ся як довгий на підлогу. — Wo!.. wo?... widzita?! co ty i mię bijesz?! запитав Литвина.

— Я тебя! я вас!.. кричав Литвин і так шпарко вимахував своїми худими кулаками, що аж в воздуху свистало.

— Ażeby cię, francuska cholera... za mój nos! кляв патрийот.

— A ty... niewiesz gdzie bić, tylko po brzuchu? Dyable litewski! питав майже з плачем тримаючи ся за живіт бувший майстер.

— Ja tobie dam Ruska! грозив здалека жак.

— Тада! Подляки! верещав Литвин.

— Bij! morduj! Moskala!!! ричав з розбитим носом мазур.

— A ty myślisz... Locharyło, że ja tobie podaruję za mój brzuch?! шеполів стогнучи майстер і сунув до войовничого Литвина з кулаками...

Тай посипали ся кулаки густо так, що нічо не було видко лише кулаки... — Za mój nos... cholero!.. кляв патрийот. — Za mój brzuch! Dyable litewski... додавав майстер і валив кулаками в Литвина, аж дудніло!...

Не знати, щоби ся було дальше стало, колиби не властитель салону, котрий повикдавав войовничих політикерів за двері.

Я і мій приятель Ж... за той час сьміяли ся до чкавки...

Ось коби так всі Поляки хотіли в подібний спосіб політикувати, а бодай в нашій нещасній Галичині, то далеко, далеко легче було би Русинам дихати на сьвітлі.

Памятайте на „Рускій Народ. Фондъ въ Америцѣ“!

Польска Кольонія въ Державѣ Вирджінія.

Маємо 40.000 акрівъ урожайной землѣ вѣдь \$5 до \$15 за акеръ фармы зъ забудованємъ або безъ забудованя, поле або лѣсъ недалеко желѣзницѣ и великихъ мѣсть, де легко можна заробити гарный грѣхъ на всѣхъ плодахъ. Земля е всюда добра, и кождому добре веде ся. Родить ся добре жито, пшениця, ячмѣнь, овесъ, солодка картофля, кукурудза, тютюнь. Овочѣ: яблока, грушки, сливки, огѣрки, мѣльоны, помідоры и взагалѣ вся огородинна. Вино е таке добре якъ калифорнійске. Земля е рѣвна, покрита переважно дубовымъ лѣсомъ. Пасовиска для худобы, овецъ и т. д. Вода жерельна на кождѣй фармѣ 20 стѣпъ глубока. Морозѣвъ анѣ спеки тутъ нема, циклоны тутъ не звѣсѣн. Недалеко суть великія мѣста якъ Ричмондъ, Балтиморъ, Вашингтонъ, Нью-Йоркъ, Філадельфія. Тысячѣ людей глядає теперъ фармы и много вже Поляківъ закупило вѣдь насъ землю и суть вдоволенѣ. Кождый повиненъ йти на фарму, де кождый е сьвѣимъ паномъ, а мастокъ фермерѣвъ е забезпеченый. Фермеры не потребують бояти ся страйку, зменьшена платнѣ або калѣтва. Фармы продаемо за готѣвку, або на легку сплату, однакъ часть треба зложити готѣвкою, а решту на сплату пѣсля умовы. По ближій услѣвѣя пишѣть по польски до

JOHN JELINEK & CO.

1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Напишѣть десьте вычитали се оголошене.

К. 50

Въ кінці еще разъ О. Обушкевичъ.

Змушений обставинами, вернувшись о. Подгорецький, хочь еще хорый, до Джерзі Сіті, Н. Дж. дня 12. новембра и обявляе опять свою парохію. Чи думаєте, що въ виду сего факту о. Обушкевичъ забравъ м'ятки и виїхавъ. Дежъ бы! Еще якихъ два тижня сидѣвъ на бордѣ у свого краяна и чекавъ процесу. Ажъ якъ на кортѣ вѣдложено розправу на дальшій, неозначений часъ, сивый патріотъ не маючи вступу до держки, выбравъ ся до Карбондейл и въ околицю своєї вѣколи незабutoи парохіи олифантскои, щобъ тамъ опять рыти.

Досить за подѣи въ Джерзі Сіті! Хиба бы еще згажати оденъ фактъ. Дня 30. новембра вѣдбувъ ся митингъ мѣсячний церковного комітету въ Джерзі Сіті. Анѣ оденъ голосъ не вѣдозвавъ ся проти о. Подгорецького. О. Обушкевичъ приславъ своихъ (чи біскупскихъ) ажъ двоухъ лерѣвъ, котри жалали заплатити видатки о. Обушкевичови за той цѣль чась якъ вѣнъ ривъ проти хорого священника въ его власной парохіи. Ту вже бещельности нема кѣпця!

Менѣ обридло писати про тій поганій вчинки старого чоловіка о. Обушкевича. та знаю, що и деякі тямучі люде такъ въ Америцѣ, якъ и на Батьківщинѣ не годны до кѣнця дочитатись тыхъ скандалѣвъ, які у насъ при помочи тыхъ свѣтиль московѣльскихъ дѣють ся — однакъ я мусѣвъ сиовнити свой обовязокъ — проче до мене не належить.

Завважаю при кѣнці, що вѣдповѣдати буду на поясненія нѣкому бѣльше тѣлько самому о. Обушкевичови, полемізвати готовъ я на подѣставъ поданыхъ фактѣвъ, и на подѣставъ о скаржуючыхъ писемъ, котри находятъ ся въ моихъ рукахъ. Криминальникамъ вѣдъ „Правды“ вѣдповѣдати не буду.

Сумний подѣвъ въ Джерзі Сіті не суть виключно особисті, ту не розходять ся о особу, але о засаду. Передъ нашими очима вѣдбувае ся процесъ, чи нашой руской церквѣ, прилученой колись до Риму зъ еи вѣсточнымъ обрядомъ, зъ еи привилегіями, запоручеными увією — бути або не бути. А найревнѣйшимъ гробаремъ греко-католицкой церкви въ Америцѣ показавъ себе рѣшучо о. Обушкевичъ — и я прилюдно оскаржую его, якъ виновника всѣхъ непорозумѣнь, всѣхъ смутъ, всякихъ интригъ и всякой неагоды на Америк. Русь. А щобъ о. Обушкевичъ мавъ способность оправдати ся изъ за киневныхъ ему провинъ, щобъ не потребовавъ крыти ся пѣдъ всѣлякого рода кривотѣми — я подписую свое повне имя и обѣцяю о. Обушкевичови по старѣй знакомости на подѣставъ до-

кументѣвъ и свѣдѣкѣвъ се все, що я написавъ довести.

о. Несторъ Дмитровъ,
рускій священникъ въ Northampton, Pa.

ДОПИСИ.

Зъ Beaver Creek, Alta Can. Менѣ лучило ся прочитати кѣлька чиселъ Нью Йорекѣй каети и подумавъ я собі: за що тутъ люде платять, коли в ній нема нічого инчого, крім однихъ клевет. Дивлю ся на одну статью, се за „Свободу“, читаю другу та кож за „Свободу“. Думаю собі: чижъ ся часопись тѣлько вмісне призначена на против „Свободи“ чи ще для чого инчого? Шкода, що називае ся „Правда“, а поміщуе в собі цѣлковитѣ брехні.

З мого переконання, то в тій газетѣ нема правди, за макове зерно.

Помимо сего газета ся пхаеъ між нашихъ Русинів мов кѣт до сала. Чоловік и недумае про неї, а она грим до хати. Тѣлько дивить ся якимъ способомъ вѣдпитала его имя и адрес, бо сам по неї не писав. Се могу доказати свѣдоцтвами, які тутъ знаходять ся в нашій околиці. Звичайно такі читачі недовго каету читають и вѣдишуютъ назадъ, щобъ бѣльше невислала, хочъ иза дармо. Редакторъ каети думае мабуть, що если, вишло кому з нашихъ патріотів даремно свою газету, то вже заразъ той стане его приклонникомъ але се ему ся не вдае, бо кождей здорово-мислячий чоловікъ скоро пізнае, що брехлива газета обкидае болотомъ цілу нашу Русь и вѣд самого початку свого істнованія лишь брехнями занимаеъ, чого доказомъ, що еї редакторъ за брехню сидить в арешті. Я тої каети не читаю, и не оплачую еї, и таки нехочу оплачувати, бо з мого переконання еї неварта навіть до рукъ взяти, лиш мій сусід дав мені пару чиселъ прочитати та я ему подякувавъ за того добро; и другимъ раджу такъ само зробити.

Здоровлю всіхъ читателівъ Свободи.

Дописуватель.

Зъ W. Troy, N. Y.

Звольте ласкаво помѣстити въ нашѣй „Свободѣ“ тоту сумну новину, що дня 4-го Грудня с. р. по довшѣй и тяжкой слабости померъ нашъ братъ Володимиръ Усцький. Похорону довершивъ о. Двубѣтъ, при участіи многихъ приятелѣвъ и знакомыхъ покойного.

Покойный числавъ 28 лѣтъ бувъ сыномъ учителя Симеона и Наталіи Усцькихъ зѣ Ждывѣ, повѣтъ Горлицѣ. Оставивъ жену и троє дѣтей. Вѣнъ занимавъ ся всегда широко сиравами народными, не зважавъ на свое слабе здоревле а до кѣнця життя трудивъ ся яко секретаръ „М. Р. Н. С.“ и парохіи. Бувъ ревнымъ сыномъ матери Руси Украины. Умираючи поручивъ свой женѣ, щобъ старала ся виховувати дѣти въ науцѣ. Его роди-

на въ краю: отецъ пенсіонований учитель, братъ Мирославъ священникомъ, Дионизій адюнктомъ, сестра Емилиа выдана за директоромъ школы въ Подгородцяхъ повѣту Стрый; братъ Михайлъ ученикъ III. гім. кл. Зѣ смертію покойного понесла наша колонія величезну втрату, бо покойный бувъ не лишь чоловікъ чесный, ширый, розважный, але и любивъ кождому дати раду и помѣчь якъ найлѣпше мѣгъ. Вѣчная ему память.

Павло Рончиковскій.

Зѣ Скрантонъ, Па.

У Скрантонѣ и на околиці робота иде дуже добре. Теперь даемо до вѣдомости всѣмъ Русинамъ мешкающимъ въ Скрантонѣ и на околиці, що мы отворили школу регулярну въ гали пѣдъ церквою св. Іоана Хрестителя. Школа зачинае ся вѣдъ години 4 до 6-тои про малі дѣти, а вѣдъ 7-тои до 10-тои про старыхъ. Отже запрашаемо всѣхъ Братѣвъ и Сестры, не жалуйте часу прийти що вечера щось доброго научити ся, бо чѣго ся навчить то вамъ нѣхто того не вѣдбере. Такожъ нашъ дякоу учитель п. А. Гела учить хорального свѣву, театровъ и такъ дальше. Вразъ ся за руки тримаймо Братя и Сестры и не будьмо такъ цѣлкомъ позадні якъ есьмо, але робѣмъ щось тако-го, чтобы чужій народности могли ся дивувати на насъ и похвалити, що и намъ Русинамъ ся очи отворили, що даколи все були спущены въ долину а то все про нашу недбалѣсть. Бѣтъ милосерный дае намъ здоревле и працю до життя, чому насъ до Него такъ не тягне де бѣсьмо могли де що про Него чути? Чому то наші люде вже разъ не возмуть собѣ Бога въ серце и не спѣшать тамъ де бы могли чути Боже слово и чѣго доброго научити ся? Наші люде волятъ тымчасомъ до Жиды поѣти и по талару и бѣльше втратити. Въ той чась ажъ мають мудрѣсть!...

Кажуть, що школы имъ не треба, бо кѣдъ ся замолду не навчивъ писати и читати, то на старѣсть анѣ рушь. Бѣлибъ пошли до школы вмѣсто у жиды при барѣ грошѣ тяжко зароблені тратити, то и грошѣ бы были и чѣгось навчили бы ся. Отже запрашаемо васъ еще разъ; спѣшѣтъ вѣдъ до насъ. Не буде васъ коштовати ничъ а можете ся навчити писати, читати, рахувати и религіи.

В. Грудзельск.

Золотая годинака даромъ! Сю гарну годинаку, гарантовану, що буде тримати добре часъ, дамо даромъ хлопцѣвъ або дѣвчатъ, що проведуть 24 рѣчей по 10 центѣвъ кожду. Оплата г-денякъ золотѣна, подѣбна до золотѣвъ годинаки, гарантованой на 25 лѣтъ. Ишии дѣсь а мы пошлемъ тобѣ тыхъ 24 рѣчей и оплатимо почту. Коли все продашь пришии намъ \$2.40 а мы тобѣ вышлемо годинаку зъ ланцюшкомъ почтою.

CROWN SUPPLY HOUSE,
Dept. 30, 163 Randolph St., Chicago, Ill.

Пам'ятайте
на Рускій Нар. Фондъ

СПРАВОЗДАНЕ

з діяльности Руского-робічиного тов. „Рівність“ в Едмонтоні, Алта Канада. Тов. „Рівність“ за часъ свого иствнованя заложило в Едмонтоні читальню ім. Т. Шевченка з слѣдующимъ видѣломъ:

Я. Макогін предс., І. Болнарук заст. тогож., П. Рудик касиер, Д. Солянич бібліотекар, Т. Томашевскій секретар, І. Ясеньчук и панна М. Тичковска контролѣри.

Мимо сего, що декотрі „люди“ зупиняли ріжними способами розвій, так товариства, як читальні, чи то задля упередженія до „соціалістичного“ себто осудувателів, чи задля убожества тихже, то читальня розвивае ся досить добре, хочъ послѣдними часами за для виїзду членів на кольоніи, менше членів учащае до читальні.

Дальше хочачи мати центрм де би ся могли наші Русини сходити, товариство задумуе приступити до будови „Народного Дому“. Повеже товариство не розпоряджае фондами, тому Виділ товариства звернув ся з просьбою до прихильників робітничѣй кѣси и руского народа о грошеву помѣч на сю цѣль. В до розі колекти вписали ся деякі люди и офіровали \$45.50 то естѣ сорок пять долларів 50 центів; з того зложили декотрі заразъ суму \$21.50 т. е. двацять один доллар, 50 цент.

Есть се досить мала сума, так мала, що з нею не мож приступити до якої небудь будови, однакъ Виділ мае надію, що з часомъ збере бѣльше так, що в короткі буде мож приступити до будови.

Зазначити треба, що бѣльше зложили чужі народности якъ наші Русини а спеціально Едмонтонскі, котрі завше вѣдносять ся до роботи громадскѣй з довірѣм и упередженем. Сумно се, однакъ правда. Вкінни складаемо всѣмъ тимъ впов прихильникамъ руского народа и робітникамъ взагалі, котрі сю на цѣль офіровали свою лепту, сердечау подяку.

Імена офіруючихъ оголосимо в слѣдующімъ справоздаву.

За Виділ:

Я. Макогін, предс.
Т. Томашевскій, секретар.

— Хотите правновати ся, выставити кому повномочіе, купити або продати маєтокъ, достати сплатотъ, сполектовати грошѣ вѣдъ довжикѣвъ або увѣдѣнати ся вѣдъ войсковѣмъ експедири, пишѣтъ до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вѣдъ вамъ все зробить якъ налѣпше и скоро.

ПРОТИ ОГНЯ,

одинокой славныйскій агентъ въ Ланована Канвѣ.

JOHN A. KOMARA,
напротѣвъ словенского костела,
OLYPHANT, PA.

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку вѣстачу въ себѣ цѣний информации и рады для мушницъ, жѣнѣвъ и дѣтей, сѣ пошлете свое имя на адресъ:

O. P. Box 268, Madison Sq., New York

Где есть?

Хто хоче пучати своихъ крадѣвъ черѣкъ нашу газету, мусѣтъ заплатити 25 центѣвъ за кожде оголошеня напередъ.

Коляда кацапска.

(На голосъ „Дивная повиня“.)

Уставайте брата з кацапскѣй хати,
Будеомъ та нову пісоньку сѣивати.
Коляду сѣивати, брати ся за дѣло
Противъ Руси Украины виступати сѣміло
Нью-йорска „казета“ то естѣ наша мати
Трохи слѣпи, трохи дурна, сѣміло можъ сказати,
Она насъ зродила, она насъ вповила
І усѣхъ насъ москвофѣлівъ розуму навчила.
Она то учить насъ якъ на свѣті жити
Якъ за рублѣ темный нарідъ з розуму зводити.
Нимъ ті рублѣ знані вѣдъ Росіи дані.
Бѣсьмо могли постоянно бороти ся далі.
Редакторъ каети гарно поступае
Він для насъ немѣв родивъ ся, бо брехати знае.
Братя москвофѣли, мы члени почтенні,
Тѣлько маеомъ в рилахъ дроги якъ с.... мерзенні.
Разомъ ся зберѣмо, рила піднесѣмо
І „Свободѣ“ з цѣловъ силовъ разомъ заквичѣмо
Най „Свобода“ знае, якъ кацапъ вживае,
Якъ за рублѣ собѣ рило дротомъ украшае.
Най „Свобода“ знае, що насъ всюда плідно,
Що пхаемо всюда рило хотъ насъ не потрібно.
Хотѣй дроги в рилахъ будуть запинати
За то маеомъ довгі руки рублѣ рахувати.
В Галичинѣ тожѣ намъ ся добре жило
Писалисьмо „Русске Слово“, перо ся зломало.
Русини кацапи вміли раду дати
Якъ набрали рублѣвъ досить за море втѣкати.
То і тутъ насъ повно мовъ муравлѣвъ купа
І каету москвофѣльску видаемо з глупа.
А нашъ Вікторъ Гладикъ здоровъ ся тримае
Він у джелю тиндиринди на голосъ сѣивае.
Хотѣй Украинці нами верховодять
(Якъ медведя з ключемъ в носѣ цигани поводять)
Мы в то не питаемъ рублѣвъ получаеомъ,
Якъ лишъ можеомъ темный нарідъ всюди розбиваеомъ.
Вінчуемъ васъ брата, Русини кацапи,
Берѣтъ рублѣ, брешѣтъ добре будемо читати.
Мы ще москвофѣли тутка не загинемъ,
Хотѣй в рилахъ дроги маеомъ, своего не покинемъ.
Г. Столякевичъ.

ВАНІЕ ДЛЯ ВСѢХЪ!

Теперь друкѣе ся книжка п. заг.:

Духовній пѣснѣ

на російскомъ и украинскомъ языкахъ.

Ту книжку можна носити въ кашенѣ. Книжка ся е необходима для всякого християнина и для духовныхъ зборѣвъ. Мѣститъ въ собѣ 250 пѣсней рѣжного змѣсту, на всяке свято: на Рѣздово, Великденъ, Вознесене, а такожъ пѣсни обрядовѣй якъ въ часѣ хрещеня, погребеня, вѣнчаня и причастя. Суть тамъ пѣснѣ и для дѣтей, въ котрыхъ дѣти можуть поучати ся въ духовномъ житію. Книжка буде гарно переплетена.

Цѣна одной книжки опрaвленою, зъ почтовою пересилкою выносеитъ оденъ долларъ.

Хто возьме 50 книжокъ наразъ мае 10 процентъ опусту. хто возьме 100 книжокъ, мае 15 прц., а хто возьме 200 штукъ, той достане 25 прц. опусту. Книжки посилае ся лишь за грошѣ.

Зъ тою справою звертати ся до:

Mr. J. Kolesnikoff,
211 R. R. Ave., Scranton, Pa., USA

Читайте, що каже Дрѣ Ландесъ:

Я маю найбільшу практику въ Сполученыхъ Державахъ, Канадѣ, Мексицѣ и Полудневѣй Америкѣ.

Черезъ 20 лѣтъ я лѣчивъ Але сли можешъ бути вы-
линь слабѣсть мушницъ. лѣчений, я тебе вылѣчу.
Лѣчу лишь мушницъ. Що небудъ тобѣ долагае
Але и вылѣчую ихъ. скажи або напиши менѣ.
Вылѣчу кождѣй випадѣкъ Хорѣбы жѣхура и ноцѣкъ.
до якого ся возмѣу. Хорѣбы крови и шѣкры.
Бѣли е не до вылѣченя не Утрата памяти.
беру ся до него. Утрата мужеской силы.
Сли не можешъ бути вылѣ- Утрата животности.
чений, скажу тобѣ вѣ- Лѣчу безъ боли, не вдер-
тверто. L 210 жую вѣдъ працѣ.

Щѣ року лѣчу тысячѣ людей.

Рѣблю сотки операцій що мѣсяця.

Вылѣчу тя дома, сли не можешъ прѣйти до мене.

Пам'ятай: Мѣрада особиста або листовна даромъ.

Сли еси хорый зайдѣ або напиши до

DR. LEONARD LANDES,

140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16
1903 at the post office at Scranton, Pa.
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

газетний лист для руского народа в
Америці и органъ „Р. Н. Союза“,
выходить по тижню в Четверг
и коштує:

Въ Америці на 12 мѣсяцѣвъ... \$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ \$2.00
Въ Америці на 6 мѣсяцѣвъ... \$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“
черезъ Книгарню Шевченка ул. Чарнець-
кого 26, Львівъ.

Оплачувати газету треба все-
гда зъ гори.

Гроші треба посилати вь рѣдистриро-
ванихъ листахъ, або черезъ експресовый, або
почтовый money order (монеи ордеръ). Мо-
ney order, то є карточку, котру достанете
вѣдъ почтара або агента на експресовѣмъ
офісѣ, пошлѣть намі, бо безъ того мы не
можемо грошей достати.

Адресъ:

„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адресъ змі-
нити мусить подати намъ, кромѣ
нового, такожъ свой старый адресъ.

Угорска Русь.

Положене Русинѣвъ на
Угорщинѣ цѣлкомъ не є
завидне. Ся найменша ча-
стина великого украинско-
русского народа, подобна є
до галузі дерева вѣдтати
вѣдъ пня, вѣдъ котрого по-
бирала поживу, а теперъ
видѣе. Зѣ всѣхъ сторѣнь
гнетеній и выкористовуваній,
угорскій Русины шукають
масаме захисту за моремъ
въ Америцѣ и тутъ буду-
ють нову вѣтчину. Хтожъ
виненъ той нуждѣ духовѣй
и матеріальной угорскихъ
Русинѣвъ? На се питанє
смѣло можна вѣдповѣсти, що
найбѣльша вина падає за се
на нѣкчемне угорске пра-
вительство. Оно вь своимъ
заслѣвленѣмъ фанатизмъ не-
похитно стремить до зма-
дженія всѣхъ народнос-
тей мешкаючихъ на Угор-
щинѣ, оно то нищить вся-
кій культурный змаганя по-
одинокѣхъ народностей, а
вже найгѣрше обходять ся
зъ Русинами, котрыхъ ува-
жає за прихильникѣвъ зне-
навидженой ними Росіи. И
теперъ дѣйшло до того, що
угорскій Русины, котрыхъ
культура була далеко вы-
ша, вѣдъ культуры Мадя-
рѣвъ, коли они яко дике
племя зайшли вь Европу и
були пострахомъ цѣлого
западу, що тѣ самі угор-
скій Русины суть теперъ,
можно сказати, найменше
просвѣченіи зѣ всѣхъ наро-
дѣвъ Европы.

Якажъ є минувшина у-
горскихъ Русинѣвъ? Першій
початки суть незвѣсні, ис-
торія учить насъ лише,
що вь девятѣмъ вѣцѣ вже

споро Русинѣвъ мешкало
тамъ де теперъ. Вь роцѣ
1339, руско-латовскій князь
Федоръ Корятвичъ, посва-
ривъ ся зъ великимъ кня-
земъ литовскимъ Ольгер-
домъ, а щоби уйти його
места переселивъ ся зъ 40
тысячами Русинѣвъ на дру-
гій бѣкъ Карпатъ, де його
угорскій король Кирло I
дуже гостинно приймавъ,
ще и обдарувавъ. Теперъ,
якъ подає державна статис-
тика, мешкає на Угорщинѣ
423.159 Русинѣвъ, вь дѣйс-
ностижъ є ихъ далеко бѣль-
ше. Они мешкають вь пѣв-
ночно-всходнихъ комитатахъ,
Уягъ, Берегъ, Мамарошъ и
Угоча. Кромѣ того мешка-
ють еще вь комитатахъ
Шарискѣмъ, Земплинскѣмъ.
Цісскѣмъ, помѣшаній зъ
Мадярами, Словаками и
Нѣмцями. Коли отже при-
були Русины до Угорщини
приняли ихъ мадарскій ко-
роль дуже радо, Русины
становили прибочну коро-
льску сторожу, були об-
сипувані рѣжними почес-
тями. Але не довго трева-
ли тѣ щасливі часы, бо вже
вь XVI вѣцѣ починають ся
переслѣдованія, и то на по-
ли релігійномъ. Такой пе-
реслѣдованія вѣдбували ся
не лише на Угорщинѣ, але
и вь Польщѣ, и вь цѣлой
Европѣ. Якъ звѣсно, Руси-
ны були тогдѣ православ-
ними, отже щоби уникнути
переслѣдовань, и полѣзши-
ти свое положенє, прийняли
угорскій Русины вь роцѣ
1649 унию, и узнали голо-
вою церкви папу римского,
однакъ називали ся греко-
католиками. Тимъ свои до-
лѣ не полѣзшили, бо Єзу-
иты розпустили свои сѣти
на висшій версты Русинѣвъ
и стали ихъ наворачати на
римо-католикѣвъ, и вь сей
способъ мадаршити.

Такъ отже угорскій Ру-
сины, гнетеній мадарскимъ
правительствомъ, опущеній
черезъ свою інтелігенцію,
попали вь скрайну темно-
ту и остались найбѣльше
заскоружено частиною 30 м-
ліонового украинско-русско-
го народа. Шляхта вырек-
лась рускости и змадарщи-
лась, а руска мова захова-
лась лише пѣдъ соломяною
стрѣхою.

Такій невѣдрадвий вѣдно-
сины на угорскій Руси-
тревають до кѣнца XVIII
вѣка. Коли на австрійскѣмъ
престолѣ засѣла Марія Те-
реса и Йосифъ II., мѣжъ
иншими народами пѣдне-
лись такожъ и Русины.
Марія Тереса заложила у
Вѣднѣ рускій духовный се-
минарь, де учили ся на
священникѣвъ такъ угор-
скій якъ и галицкій Русины.
Мункачѣвскій епископъ ста-
ли самостѣйний и достали
почестну назву „папскихъ
сотрудникѣвъ“. Такъ якъ
церковъ, пѣднесли ся та-
кожъ и народній школы,
пѣдъ печальнымъ правлѣ-
немъ тыхъ володарѣвъ. По-
встало много рускихъ на-
родныхъ школъ, котрій пѣд-
лягали або правительству,
або духовенству. Просвѣт-
ный рухъ середъ угор-
скихъ Русинѣвъ оживъ ду-
же. Але прийшовъ 1848
рѣкъ, котрый разъ на все
убивъ всякій культурный

змаганя угорскихъ Руси-
нѣвъ. Вь томъ роцѣ выбу-
хла мадарска революція,
а Русины станули по сто-
ронѣ Австрій проти пов-
станцѣвъ Мадарѣвъ. Рѣвно-
часно домагали ся вѣдъ
правительства многихъ
правъ, якъ: пѣдѣленія Ру-
синамъ высокихъ урядѣвъ
державныхъ, основуванія
рускихъ школъ зъ рускою
мовою выкладовою, основа-
нія рускихъ выкладѣвъ на
університетѣ и т. д. Де-
якій зъ тыхъ правъ справ-
дѣ признано Русинамъ, а-
ле се не довго тревало, бо
Мадяры повѣли зачали вѣд-
бирати Русинамъ одно пра-
во за другимъ, аколи прий-
шло до роздѣлу Австрій
на Угорщину и Австрію,
Мадяры стали выключны-
ми панами свого краю и
зъ Русинами зробили те,
що имъ подобало ся. Тепе-
рѣшний станъ угорскихъ
Русинѣвъ є справдѣ стра-
шний, бо бѣльшой темно-
ты и бѣльшой нужды спра-
вдѣ нѣгде бѣльше вь Евро-
пѣ не можна знайти. Вь
житю політичнѣмъ угорскій
Русины не берутъ жадной
участі, пѣвъ мільона Руси-
нѣвъ не має вь соймѣ нѣ
одного посла, бо Мадярске
правительство такъ само
умѣе шахрувати при выбо-
рахъ якъ галицкій Поляки.
А яка нужда панує середъ
угорскихъ Русинѣвъ, се
справдѣ годѣ описати. Ме-
шкаючи середъ гѣръ и лѣ-
сѣвъ, плодѣвъ земельныхъ
майже не мають. Управноі
ролѣ у нихъ майже нема.
И зъ чого тутъ жити? Не
дивниця отже, що угорскій
Русины тысячами и тыся-
чами опускають рѣдний а
поневоленный и нужденный
край, и шукають лучшой
долѣ вь Америцѣ.

Се є загально звѣсна
рѣчь, що темнота все йде
вь парѣ зъ убожествомъ.
Такъ є и зъ угорскими Ру-
синами. О просвѣтѣ яко-
гось народа найлѣьше
свѣдѣти число школъ. На
угорскій Руси було вь ро-
цѣ 1901, 325 руско-мадар-
скихъ школъ, а 70 рускихъ.
Треба знати, що вь мадар-
ско-русскихъ школахъ, я-
зыкъ выкладовый є мадар-
скій, отже для Русинѣвъ
незрозумѣлий, а вь ру-
скихъ школахъ, що зѣста-
ють пѣдъ наглядѣмъ духо-
венства, учать по мадар-
ски далеко бѣльше чимъ
по руски. Се є робота ма-
дарского правительства, ко-
торму зѣвсѣмъ не залежить
на просвѣтѣ, лишь на ма-
дарщеню Русинѣвъ.

Зъ часомъ дѣйшло до то-
го, що угорскій Русины,
стали найбѣльше темнымъ
и бѣднымъ народѣмъ вь У-
горщинѣ, а мадарске пра-
вительство доперва тогдѣ
звернуло на нихъ увагу,
коли не могло и цента стя-
гнути за податокъ. Нужду
угорскихъ Русинѣвъ пѣд-
ставлено вь соймѣ, а міні-
стерство рѣльниче заняло
ся ихъ судьбою вь сей спо-
сѣбъ, що зачало нищати
лихварскій павки, и беззе-
мельнымъ Русинамъ дало
вь наємъ величезній добра
графа Шенборна.

Коли угорскій Русины вь
такъ страшнѣмъ занепадѣ,

дежъ дѣла ся руска інтелі-
генція? Одногокою інтелі-
генцією суть тамъ греко-
католицкій священники. Ажъ
соромъ бере про нихъ зга-
дувати. Они, хочъ стоять
найблизше, стикають ся
зъ нимъ, а що найважнѣй-
ше, жиють зъ него, они
старяють ся бути добрыми
мадарскими патріотами, що-
бы вызначити ся, и коли
можливо, щоби достати за
своѣй мадарскій патріотизмъ
грошеву пѣдмогу. Величез-
на бѣльшѣсть угорскихъ
священникѣвъ навѣтъ не
почувають себе Русина-
ми. Коли галицкій свя-
щенники йдучи зъ духомъ
часу стоять вь першихъ
рядахъ вь борбѣ о народній
права руского хлопа, угор-
скій священники представля-
ють осередѣкъ мадаризму,
и тимъ якъ разъ дѣлають
на некористъ руского на-
рода. Може бы дехто бо-
ронивъ ихъ вь сей способъ,
що они не можуть тамъ
нѣчого робити, бо прави-
тельство мадарске за се ду-
же строго переслѣдує, але
чи и тутъ вь Америцѣ мо-
гутъ они стрѣтитись зъ я-
кими перепонками вь куль-
турной роботѣ? Мы бачимо,
що многоі зъ нихъ встыдають
ся руской мовы, ихъ жѣвкы
и дѣти говорять вь дома-
но мадарски, и публично
заявляють, що не знаютъ
руской мовы. Така то
угорска руска інтеліген-
ція; у неѣ лишь мадар-
скій патріотизмъ вь головѣ
и интересъ.

Руска народнѣсть и рус-
ка мова находить лишь за-
хистъ середъ бѣдного и
темного народа такъ вь
старѣмъ краю, якъ и тутъ
вь Америцѣ. Але будуч-
нѣсть угорскихъ Русинѣвъ
не лежить вь змадаризова-
ныхъ священникахъ, але ле-
жить вь народѣ, котрый
що разъ бѣльше горне ся
до просвѣти до постуку.
Вь послѣдній хвилѣ дѣй-
шла насъ вѣсть, що угор-
скій священникъ вь Мага-
ной Саті, заложивъ читаль-
ню. Се бувбы здасть ся
першій проблескъ роботы
на поли просвѣты. Вита-
ємо его щиримъ серцемъ
словами „Помагай Богъ“
гарному дѣлу. Притѣмъ од-
накъ мусимо додати, що
декотрій другій угорскій свя-
щенникъ, не то що самі
нѣчого не роблять лишь
мадарщину будують на
вѣльній землі Вашингтона,
але коли хто другій старає
ся просвѣтити народъ, то они
важать ся уживати навѣтъ
проповѣдникѣвъ вь церквѣ,
щоби не допустити лучѣвъ
просвѣты, говорячи такі
ретроградній слова, якъ:
„Батьки ваші не вмѣли
нѣ читати, нѣ писати, та
якось жили, то и вы обѣде-
тесь“. Такимъ людямъ певне
лежить на серцѣ не просвѣта
народа, але интересъ и то
гидкій интересъ ловленє
рыбы вь мутной водѣ.

Такожъ радо витаємо вѣсть
про заснованє школы и для
анальфаетѣвъ при скрен-
тоньской церкви, хочъ и
тутъ зроблено се бѣльше
заходами галицкихъ Руси-
нѣвъ.

А теперъ загально поди-
вившись на сучасне поло-

женє угорскихъ Русинѣвъ
скажемо, що оно и вь ста-
рѣмъ краю страшне и тутъ
не красше. Вь старѣмъ
краю тому страшне, що
рядъ мадарскій бачить вь
тамошнихъ Русинахъ заупи-
никѣвъ зненавидженой Ро-
сій, тутъ оно не красше, бо
нема кому попрацювати
надъ ихъ просвѣтою.

Вже крайна пора отями-
тись, вже крайный часъ
взяти угорскимъ Русинамъ
собѣ за примѣръ, Русинѣвъ
галицкихъ и буковинскихъ,
котрій такожъ гнетеній бѣ-
дою и правительствомъ, що
разъ бѣльше горнугъ ся до
свѣтла правды и науки и
щоразъ усѣлшнѣйше бо-
рють ся зѣ своими гноби-
телями.

Січовий рух в Старім Краю.

Богато шуму нарѣвив се-
го року в Галичинѣ січовий
рух. Найгѣрше заворушив
польську шляхту. Вона знає,
що „Січи“ не будуть й на
руку і що можуть вийти
й на зле, тому старала ся
ріжними способами січовий
рух знищити. Пани старо-
сти заборонювали робити
січові вправи, носити січо-
викам відзнаки, топірці і
ленти; — в декотрих пові-
тах „Січи“ порозв'язували,
а навіть арештували про-
відників січового руху.

В Гуцульщині видумали
навіть ніби якусь револю-
цію, хоч жадному Гуцулови
й на думку не приходила
ніяка революція, (хита ще
прийде). Уживано різних
средств, аби лише не дати
хлопам організувати ся.

Шовіністичні польські га-
зети були переповнені ріж-
ними плетками на січові
організації, а навіть деякі
руські „націоналісти“ на-
кидали-сь мокрим рядомъ
на січовий рух. Та помямо
всяких переслідувань січо-
вий рух не упав. Тоді поль-
ська шляхта пробувала вже
навіть в лагідний спосіб
підходити, аби здержати
хлопів від „Січий“. „Вже
скоріше закладайте собі «Со-
коли» — казав галицький
намісник — лише не закла-
дайте «Січий».“ Але й то
нічого не помогло і „Січи“,
як сказано, чим раз ліпше
розвивають ся. В Коломий-
щині нема майже села, де
не була би „Січ“.

Вже й духовенство не
дуже противне січовому ру-
хові. В деяких селах на-
віть самі попи причиняють
ся до з'організованя „Сі-
чий“, хоч ще не всюди.

Січові організації причи-
няють ся дуже до еманци-

пациї селянства. Де є „Сі-
чи“, там вже є якийсь рух,
— збори і різні сходищи.
Січовики устроюють вечер-
ки і инші забави, причѣмъ
вчать ся єспіву а також і
читаня.

Отже се один великий
крок поступу руського се-
лянства. А найбѣльше за се
завдячити треба Др. Кири-
лови Трильовському, котрий
є ініціатором всѣх тепері-
шних нових „Січий“. За
его ревним старанем, наше
селянство в Галичині і Бу-
ковині почало живітнє ру-
хати-сь. Мало найде ся сі-
чових зборів, які би вѣдбу-
ли ся без его участі.

Взагалі селянський дух
починає відроджувати ся.
Можна вже нині сказати,
що Русини як в Галичині
і на Буковині пробуджують
ся. А як вони пробудять
ся на добре, тоді зможуть
поліпшити свою долю і то-
ді може менше будуть по-
требувати утікати з родин-
ного краю та по Америці
марнувати ся.

Г. Данилюк.

Що чувати в свѣтѣ.

ДЕМОНСТРАЦІЇ вь Хар-
ковѣ. На недавнѣмъ засѣ-
даню правничого товари-
ства при харківскѣмъ уні-
верситетѣ, на котрѣмъ було
около 500 осібъ зъ інтелі-
генції, голова товариства
проф. Гродескуръ предло-
живъ выслати телеграму до
князя Святополка-Мірского.
Кѣлькохъ радикальныхъ чле-
нѣвъ зажадало острѣйшой
стилізації телеграмы, а о-
дѣнь зъ присутныхъ зая-
вивъ, що вь теперѣшній
ситуації одинокимъ выхо-
домъ є скликанє репрезен-
тантѣвъ народу. Сю заяву
нагородила буря оплескѣвъ
а рѣвночасно розкинено ре-
волюційній водозвѣ. Проф.
Гродескуръ выйшовъ изъ
салѣ, а тогдѣ забравъ го-
лосъ одѣнь соціальный де-
мократъ и заявивъ, що оди-
нокимъ ратункомъ є скли-
кати конституанду на осно-
вѣ загального голосованя
вь цѣли перетвореня Росіи
на републику. Вѣдтакъ зѣ-
браній выйшли зъ будинку,
спѣваючи революційній пѣс-
нѣ. Товпа цѣшла головою
улицею ажъ пѣдъ театръ,
де розѣйшла ся. Кѣлька
днѣвъ пѣзнѣйше зѣбрало ся
около 300 студентѣвъ и
зновъ перетягало головны-
ми улицями, несучи пра-
пори зъ написами: „Прѣчь
зъ войною!“ и „Прѣчь зъ
самодержавіємъ!“ Рѣвноча-
сно розкинено богато во-
дѣвъ мѣсєвого соціально-

Дѣвѣдниця „Січи“ вь Печенѣжинѣ.

демократичного комітету. Коли похід посував ся напереді из сѣвами мар-сінанки, явила ся сотня кінних і тільки пѣших поліціантовъ. Почалось би-те студентів нагайками, шаблями і т. д. Били ле-жащих на землі, аж до втрати свѣдомости. Мно-гих затидали до сѣней ка-мениць і там кували. Товпа розсыпала ся, а за-повъ години на ул. Мо-сковскій показав ся зновъ червоний прапоръ і зновъ рушив похід зъ оклика-ками „Прочь зъ войною!“ і „Прочь зъ само-держави-емъ!“ Нагло на демонстран-товъ кинули ся зъ дикимъ крикомъ козаки і почали бити. Одного студента у-били на мѣсці, многих ранили тяжко, а ще боль-ше легко.

Всѣ часописи такъ евро-пейскій якъ і американскій заповнені вѣстями про заворушення въ Росіи. И такъ доносять, що въ Пе-тербурзі нема дня, щобы не було якихъ демонстра-цій робітничихъ. 12 грудня збрала ся товпа народу передъ казанською кате-дрою і дали ся чути тыся-чний голоси: „прочь зъ вой-ною!“ „Прочь зъ самодер-жавемъ!“ „Най жие кон-ституція!“ Поліція і жан-дармерія кинула ся зъ на-гайками на демонстрантовъ і розогнала ихъ зранивши тяжко більше якъ 100 лю-дей. Демонстранты розки-нули мѣжъ народъ водозви-елѣдуючого змѣсту: „Мы підняли нашъ голосъ, що-бы здобути лучшій водно-сини для російского на-рода, але правительство не хоче насъ выслушати. Вод-носини нашъ зъ кождымъ днемъ погортяють ся. Од-ній гинуть тутъ середъ ну-жды і неволи, а другій за-гибають на війні підъ проводомъ неспособныхъ ге-нераловъ. Мы кровь нашу проливаемо за нашихъ гно-бителѣвъ, котрі навѣтъ слухати не хочуть домаганъ нашихъ заступниковъ, вод-поручниковъ земствъ. Ко-нець кінцѣвъ, мы себѣ ну-жды довше зносити не въ-силь. Мы мусимо піднести ся і отверто заявити, що домагаемо ся законченя войны і правительства зъ заступниковъ народа. Прочь зъ войною! Прочь зъ само-державемъ.“

Домаганя водпоручниковъ земствъ підписали всѣ де-легаты кромѣ одного, Штем-бока Фермера. Его товари-шѣ высказали йому погорду і вонъ мусѣвъ зречи ся свого уряду.

Капіталісты се паны свѣ-та, паны жита і смерти незорганізованого робіт-ника. Цѣкава се рѣчь, що мала горстка людей має таку велику власть надъ міліонами робітниківъ, котрі несвѣдомі своїхъ правъ і не умѣють о нихъ доби-вати ся. Робітники въ Аме-риці по довгихъ заходахъ вибороли собі право, що не-вѣдомо тутъ спроваджувати Китайцѣвъ, котрихъ потре-би житеві суть дуже малѣ, аже моглибы зробити ве-лику конкуренцію бѣлымъ

робітникамъ. Инакше е въ полудневой Африці, котра належить до старої гноби-тельки Англіи. Тамъ верста-ва робітничя незорганізо-вана, а капіталісты роблять зъ ними, що захочуть. Шо-бы приболѣшити свої до-ходы, а поменшити выдат-ки, тамошній капіталісты спроваджують зъ Китаю тамнихъ робітниківъ, котрі выдвигаютъ зъ устѣ хлѣбъ бѣлымъ робітникамъ. Не-давно спроваджено тамъ 20.000 Китайцѣвъ. Помѣжъ мѣсцевими робітниками а Китайцями вывязалась стра-шна кровава борба, сотки людей покарѣченыхъ, многі забиті. Поліція не могла дати собі рады. Се допер-ва початокъ, а що дальше буде? Капіталісты тамошній мають намѣръ спровадити еще 60.000 Китайцѣвъ. Ось до чого доводитъ нелюдь-ка робота жадныхъ маєт-ковъ капіталістовъ.

Зъ Саратова въ Росіи на-спѣла дуже цѣкава вѣсть. Зъ кінцемъ жовтня, въ та-мошній православной цер-квѣ водправлявъ Службу Божу оденъ попъ, при у-части хору зложеного зъ 600 питомцѣвъ. Коли од-накъ попъ піднявъ много-лѣтствѣ цареві і его роди-нѣ, питомцѣ мѣсто заспѣ-вати „многая лѣта“ зачали свистати, псикати і стукати ногами, і не хотѣли даль-ше спѣвати. Коли попъ хо-тѣвъ ихъ успокоити, они піднесли еще большій крикъ і галасъ, і не поз-волили йому говорити.

Телеграмы.

Токіо 11. Російскій ко-рабелъ военный „Севасто-поль“, щобы захистити ся передъ японскими грана-тами і атаками торпедо-вцѣвъ водъ стороны моря, припливъ до самого Порту Артура і спустивъ якорь помѣжъ двома скалами. Те-перь море е дуже розбу-хане, такъ що атаки тор-педовцѣвъ суть неможливі. Де находятъ ся російскій торпедовцѣ, невѣсно. Зда-еть ся, що они шукають захисту деъ поза портомъ. Въ наслѣдокъ непогоды, Я-панцѣ не можуть слѣдити успѣховъ зъ своихъ выстрѣ-ловъ, а за цѣль выбирають всѣ закутки пристани, де-мають находити ся росій-скій кораблѣ. Позаякъ де-котрій російскій кораблѣ хоронять ся въ тыхъ мѣ-сяцяхъ де находятъ ся стаціи Червоного Хреста зъ сла-быми і ранеными, проте мешканцѣ Порту Артура звернули ся до ген. Стес-ся зъ домаганемъ, щобы-тій кораблѣ сейчасъ опусти-ли мѣсця Червоного Хре-ста, бо Японцѣ стрѣляють до нихъ, і роблять стра-шній спустошенія середъ хорыхъ і раневыхъ.

Лондонъ 11. Доносять зводѣ, що японскій торпе-довцѣ заатаковали „Сева-стополь“, однакъ выслѣдъ не е звѣсний.

Токіо 12. Доносять тутъ зъ Порту Артура, що чо-тыри російскій кораблѣ во-енный, два кружляки, і од-енъ корабелъ арматный а-оденъ торпедовый, котрі-суть замкнені въ Портъ Артура, суть цѣлковито

знищені. Вже навѣтъ не-потреба на нихъ больше стрѣляти. Теперь ограни-чуютъ ся Японцѣ на острѣ-люване самого мѣста, ко-тре такожъ е сильно ушко-джено. Японскій граваты выкликали великій огонь въ складѣ оружія въ Пор-тѣ Артура.

Мукденъ 12. Мѣжъ ар-мією Куропаткина і Оямы водъ часу до часу повта-ряють ся помѣнчі атаки, зъ котрихъ однакъ можна вносити, що заносить ся на поважну битву. Въ по-недѣлокъ 12 грудня острѣ-лювали Росіане цѣлу ночь армію ген. Оку. Японцѣ за-ховували ся спокійно. Зда-еть ся, що Росіане мають намѣръ посунути ся на по-лудне. Морозы панують тутъ дуже острѣ, такъ що старі люде не памятають такого зимна вже въ мѣ-сяцю грудню. Послѣдньої ночи заатаковали Японцѣ ураве російське крыло, але зостали зъ великими втрат-ами водпертій.

Петербургъ 12. Доносять тутъ про арештоване капі-тана маринарки Клядо і лейтнанта Делівріонъ за се, що водважились публично критикувати роботу адмі-рала Рождественского і ве-ликого князя Алексія. Ар-ештоване се выкликала ве-лике здивоване середъ войсковыхъ круговъ.

Лондонъ 13. Доносять тутъ яко рѣчь певну, що-часть японской арміи зъ-підъ Порту Артура водо-слано до Манджуриі, що-бы скрѣпити армію полъ-ного маршалка Оямы. Та-кожъ доносять, що заняте Японцями Порту Артура, буде знакомъ до атаки я-панской манджурской ар-міи на войска Куропаткина.

Парижъ 13. Мѣжнародна комісія, котра має рослѣ-дити пригоду на півноч-номъ морі, має зобрати ся въ Парижъ дня 19, або 20 грудня.

Моссамедесъ (західна А-фрика) 13. Російська бал-тійска флота, зложена зъ 21 кораблѣвъ прибула тутъ нынѣ.

Берлинъ 13. Въ Києвѣ арештовала поліція кіль-кохъ офіцировъ, котрі за-крали грошѣ поручені имъ на закупно зимовыхъ мун-дуровъ для резервѣстовъ.

Петербургъ 13. Арешто-ване капітана Клядо при-няли дневники російскій до-вѣдомости зъ великимъ о-буренемъ. Заповѣджено складку въ користь покрив-дженого капітана, котрий водваживъ ся сказати сло-во правды великому кня-зю Алексіевіи Рождествен-ському. Много особъ хоче водвѣдати капітана Клядо въ вязницѣ, але поліція нѣкого не пускае.

Въ Пертѣ Амбой, Н. Дж. тамошня корабельна фабрика скінчила будову тор-педовця, призначеного для Росіи. Перша пробна пла-ва того корабля показала ся дуже вдоволяючо.

Вашінгтонъ 14. До япон-ського консулату прибула тутъ слѣдуюча телеграма:

Дня 13. грудня острѣлю-вали Японцѣ складъ оружія і пристань торпедовцѣвъ.

Пристань ся горѣла цѣлу годину. Чотири кораблѣ зостали ушкоджені а оденъ затоплений. Кромѣ того много будовель зостало у-шкодженихъ. Въ наслѣдокъ непогоды застановлено о-стрѣлюванне военного кора-бля „Севастополя“. Адмі-ралъ Того доносить, що его торпедовцѣ три разы ата-ковали „Севастополь“ од-накъ выслѣдъ невѣсний.

Римъ 14. Наспѣла тутъ телеграма зъ Токіо зъ вѣ-стею, що маршалокъ Оя-ма оголосивъ провизоричне (тымчасове) прилучене по-лудневой Манджуриі до Я-пану.

Парижъ 14. Француз-скій корреспондентъ зъ поля войны телеграфуе, що по-ложене арміи ген. Куро-паткина е страшне. Армія не має подостаткомъ жив-ности, такъ що мусить тер-пѣти голодъ. Ген. Куро-паткинъ заявивъ, що если довѣзъ живности не буде прискореный, то наслѣд-ковъ того вонъ не бере на свою водвѣчальность. Во-роги ген. Каропаткина го-ворять, що вонъ добре знае, що прискорити довѣзъ жив-ности неможливо, а если скидае зъ себе всяку вод-вѣчальность, се е доказомъ его непорядности, і въ сей способъ хоче напередъ за-стеречи ся, если програе войну. Теперь оба войска підъ Портъ Артура суть заняті похороненемъ заби-тыхъ. Тѣла убитыхъ пред-ставляють страшный видъ. Декотрі творять лишъ по-мѣшану масу костей і тѣла.

Петербургъ 14. Оденъ російскій генералъ пише про японську армію ось-що: Японська армія е о-динока въ исторіи военной свѣта, она е може най-сильнѣйша въ свѣтѣ, по-заякъ лучить въ собі си-лу варварства і цивилиза-ціи. Варварство дае ефъ фанатичну водвагу і погор-ду смерти, а цивилизація найновѣйшій здобутки во-енной штуки. Росія мусѣ-ла поборювати до теперь найтяжшій перешкоды, о-статочно потрафила прине-волити Японцѣвъ до за-держаня ся. Японцѣ, якбы були умѣли выкорыстувати обставины, булибы те-перь вже въ Гарбинѣ, були-бы панами Владивостока і всхѣдного побережа і не потребувалибы теперь зи-мувати на вѣтвертомъ по-ли. Морозы, які теперь панують въ Манджуриі, суть союзниками Росіанъ, бо Японцѣ зимна зносити не умѣють, а Росіане зъ-тымъ зжили ся. Японцѣ не мають теперь на столько силъ, щобы могли заняте Мукденъ і не будуть мати навѣтъ тогдѣ, коли Портъ Артуръ упаде, і Ояма до-стане 50.000 войска під-моги. Тымчасомъ армія ро-сійська зъ кождымъ днемъ збольшае ся. Въ сѣчню ар-мія російська буде числи-ти повъ міліона люда, а армія ся выстарчить, щобы маршалка Ояму побити надъ рѣкою Чаке і про-гнати Японцѣвъ геть ажъ на Корею.

Чіфу 15. 7 російськихъ

жовняровъ перебраныхъ по-цивильному передерли ся черезъ флоту японську на-маломъ човнѣ зъ вѣтрила-ми, і прибули до Чіфу зъ важными телеграмами водъ ген. Стеселя. Подорожъ ихъ була дуже скоро бо плыли разомъ зъ вѣтромъ. Коли прибули до Чіфу, були такъ сильно перемерзли, що не могли безъ помочи высѣсти. Говорять тутъ, що вѣсти про побѣды Я-панцѣвъ суть пересаджені. Справдѣ флота портъ-ар-турська е знищена, але до заняте Порту Артура еще далеко. Видно що Японцѣ не чують ся въ силѣ здо-бути сю крѣпость, коли вѣмъсто ефъ здобувати, они взяли ся нищити флоту. Підчасъ атакѣвъ на горбъ 203 стратили Японцѣ око-ло 12 тысячъ войска. Ар-мія японська подупала ду-же на духу въ наслѣдокъ великихъ стратъ въ лю-дяхъ. Три кораблѣ наладо-ваній амуніцією і живно-стію передерли ся до Пор-ту Артура. Взагалѣ ходять тутъ чутка, що Портъ Ар-тура еще пару мѣсяцѣвъ удержитъ ся.

Мукденъ 16. На цѣлой боевой лінії тревае стра-шна канонада. Японцѣ ор-ганізують китайскій вой-ска і заосмстрюють ихъ въ арматы.

Нові датки на Рускій Нар. Фондъ.

Юрій Фалатъ на хрести-нахъ у Василя Галенды, Олифантъ, Па. 7 дол. 70 ц. Зъ акафисту въ Олифантѣ 11 дол. 30 ц.

Иванъ Сенько на хрести-нахъ у Петра Агустинь-ского въ Джесепѣ, Па. 3 дол. 30 ц.

Григ. Пиртко на весѣлю Андрея Рожко, Нью Йоркѣ 1 дол. 75 ц.

Антоній Кая і Петро Шкварла на хрестинахъ у Діон. Риджика, Пітсбургъ, Па. 6 дол. 10 ц.

Он. Будникъ, Мт. Синай, Н. Дж. 65 ц.

Такожъ подаемъ на сѣмъ мѣсці имени тыхъ жертво-дателѣвъ, котрі не жало-вали гроша на такъ високу цѣль, якъ нашъ „Народ-ный Фондъ“.

1) Ансонія, Кон.:

Марія Подбережнякъ (ти-кетъ пончъ) 1 дол., Марія Гомко (пончъ) 50 ц., Марія Цѣркотъ (пончъ) 50 ц., Ан. Цѣркотъ 50 ц., Ив. Варга (пончъ) 50 ц., Мих. Подбе-режнякъ (пончъ) 1 дол. 50 ц., Григорій Журавъ 4 дол., Русины зъ мітингу бізнесо-вого въ Ансонія, Кон. 7 дол. 56 ц., Андрей Подбе-режнякъ зобравъ 3 дол., Олена Криницка (пончъ) 2 дол. 50 ц., Александра Хом-ковичъ 50 ц. — Разомъ 22 дол. 06 ц.

2) Олифантъ, Па.:

Юрій Фалатъ 75 ц., Сте-фанъ Сисакъ 30 ц., Андрей Гузелякъ 50 ц., Дм. Гума 10 ц., Ив. Пристанъ 25 ц., Граць Гавранъ 25 ц., Гнатъ Фалатъ 20 ц., Мих. Опришко 10 ц., Дмитро Хома 20 ц., Осифъ Ткачъ 5 ц., Афанъ Понько 20 ц., Андрей Да-нишинъ 5 ц., Семко Гузе-

лякъ 25 ц., Онуферъ Ве-ньо 25 ц., Ив. Хома 15 ц., Андрей Галенда 10 ц., Леш-ко Малинчакъ 10 ц., Стеф. Торганъ 20 ц., Петро Мац-ко 10 ц., Гаян Хома 10 ц., Гаян Сисакъ 10 ц., Марія Гальчакъ 10 ц., Фенна О-пришко 25 ц., Хрестина Ба-ронъ 10 ц., Олена Бакъ 10 ц., Уля Турокъ 10 ц., Сте-фанъ Шляхта 10 ц., Фро-зина Понько 10 ц., Ник. Ланичокъ 25 ц., Стеф. Пе-трикъ 25 ц., Фецо Пѣсьо 50 ц., Илько Венъ 25 ц., Василь Галенда 25 ц., Ст. Турокъ 50 ц., Марія Фа-латъ 5 ц., Юрій Галенда 20 ц., Параска Фалатъ 10 ц., Марія Венъ 10 ц. — Ра-зомъ 7 дол. 70 ц.

3) Пітсбургъ, Па.:

Петро Шварла 50 ц., Ан-тоній Кая 50 ц., Петро Кая 25 ц., Діон. Риджикъ 25 ц., Илько Петринъ 50 ц., Петро Губякъ 25 ц., Семанъ Пенъовичъ 50 ц., Иванъ Секула 50 ц., Акимъ Вариха 25 ц., Ив. Спаякъ 25 ц., Данько Гарбера 25 ц., Стефанъ Петникъ 25 ц., Марта Перговичъ 5 ц., Тео-доска Кая 10 ц., Захаръ Тижборъ 50 ц., Гаврило Де-мянъ 20 ц., Юлька Павлякъ 50 ц., Параска Губякъ 50 ц. — Разомъ 6 дол. 10 ц.

Дякуючи всѣмъ чеснымъ людямъ за ихъ щирі датки, остаю зъ поважанемъ.

о. Павло Тимкевичъ,
секр. Нар. Фонду.

Р. S. Справлене немалои похибки. Въ попередныхъ двохъ числахъ „Свободы“ було згадано, що датки водъ Зофіи Говда, Ульки Фелули, Марты Симочко, Настѣ Шербы та дохѣдъ за марки і фотографіи, якъ такожъ датокъ Станислава Пѣтуха походять зъ МкКиспортъ, Па., — мѣжъ тымъ, якъ датки сѣ були жертвовай въ Карнегі, Па.

— Вѣ справѣ будовы руского народного театру доносять, що по вывезеню землѣ зъ площѣ будовы до кінця марта 1905 р., архі-текты Фелсмеръ і Гель-меръ зачнутъ будувати те-атръ вже зъ днемъ 1-го цвѣтня 1905 р. а воддадутъ его до ужитку въ осени 1906 року.

— Зѣ бразилійскои Па-раны доносять Gaz. polska, що тамошній Русины зобра-ли доси на руску друкар-ню около 170 мільрей-совъ.

Зъ нагоды

мого выѣзду зъ Скревтонъ. Па. отеймъ пращаю всѣхъ моихъ паціентовъ, при-хильниковъ і знакомыхъ.

Дрѣ М. Ардингъ.

398 Золочену годянку за \$3.98 нѣхто ще не продававъ. Сю прегарну 14 каратову годянку по-двойно золочену по-шлемо Ванъ С. О. Д. за \$3.98 і оплати експерту. Іварантусмо на 20 лѣтъ і додано зашпунтовъ. Са годянка не чорнае і тримае часъ дуже добре. Выглядъ якъ 40 долларова щиро золота і декотрі купцѣ продають за по \$10.00. Бесн пришлите \$3.98 зъ замовленемъ, додамъ вамъ въ дарунокъ гарный перстень або нѣкъ в годянку пошлемо почтою такъ, що експертъ не буде васъ коштовати нічого. Даромъ дамо вамъ одиу годянку, самъ купите 6 годянокъ. Паште, чи хочете годянку мужеску чи жинчюу. M. Rech & Co., Wholesale Jewelers, Dept. 85, Chicago, Ill.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головний } КОНСТ КИРЧОВЬ,
предсѣдатель } 140 Essex St.
Jersey City, N. J.
Головний } С. ЯДЛОВСКИЙ
секретарь } Box 76,
Jersey City, N. J.
Головний } АЛЕК. ШАРПОНЬ,
касиръ } 524 Pine & Franklin St.
Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдателя..... С. Митренко
OLYRHANT, PA.

Заст. секретаря..... Йос Куляшчій
BALTIMORE, M. D.

Заст. касира..... А. Яковичъ
MC ADON, PA.

Радий:
А. Валевский..... St. Louis, Mo.
А. Семаніцій..... Trauger, Pa.
Мик. Дембацій..... Mahanoy Pine, Pa.
К. Кобанъ..... Olyphant, Pa.
А. Сорока..... Plymouth, Pa.
Иванъ Параліжъ..... Terryville, Conn.

Ихъ заступники:
И. Сенюк..... Jessup, Pa.
П. Писпанко..... Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій..... Eleonor, Pa.

Контрольна комісія:
О. А. Уляцій..... Ansonia, Conn.
Мик. Турковскій..... McKees Rocks, Pa.
Н. Воргачъ..... Mt. Carmel, Pa.

Головний організаторъ:
о. Н. Подгорскій, box 31, Jersey City, N. J.

ДО ВѢДОМОСТИ СЕКРЕТАРІВЪ „СОЮЗА“.

Повижаєи П. Секретарь! Прошу собі се запам'ятати разъ на все, що

1) при кожній змѣнѣ вашон адресы або коли выбравши новий секретарь треба про се сейчасъ повідомити головного касира;

2) всѣ квіты, котрі высилаю разомъ зъ чекомъ до підпису помертної або надзвичайною запомиги не затримувати при собі по 3 мѣсяцѣ, але сейчасъ відосилати до редакціи „Свободы“ до оголошеня. Квіты тѣ год. Урядъ мусить перехочувати.

Здоровлю васъ всѣхъ и остаю зъ повижанемъ
Алексій Шарпонтъ,
гол. касиръ Р. Н. Союза.

Ч. 468. КВІТЪ \$300 00 на триста долларівъ, котрі Austro Hungarian Consulate, Pittsburgh, Pa. отримавъ яко часть сиротской помертної запомиги по Михайлѣ Когутъ зъ Головною Касо Руского Народного Союза въ Америцѣ.
Bellevue, Pa. Dec. 12 1904.
A. Werle, Consul General.

Ч. 454. КВІТЪ \$550.00 на пятьсотъ пятьдесятъ долларівъ, котрі п. Клара Цюпакъ отримала яко помертну запомигу по мужу Асафатъ зъ Головною Касо Руского Народного Союза въ Америцѣ.
Mt. Carmel, Pa. Dec. 5 1904.
Клара Цюпакъ.
Иванъ Ференчакъ, предсѣд.
Теодоръ Мадзелянъ, секр.
Юстипъ Хомякъ, свѣдокъ.

Ч. 455. КВІТЪ \$50.00 на пятьдесятъ долларівъ, назначенныхъ на церковь въ Шамокинѣ, котрі отримавъ низше підписавшій касиръ церковный зъ помертної запомиги по Асафатъ Цюпакъ зъ Головною Касо Р. Н. Союза въ Америцѣ.
Shamokin, Pa.,..... 1904.
Никита Тиханскій, кас. п.
о. Ив. Констаневичъ, свѣд.
За вод. Союза } Гав. Малинякъ, пр.,
} С. Хорошакъ, секр.,

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

†
АНАСТАЗІЯ ВАСИЛЬ-ЧАКЪ, жена Изидора Васильчака, члена Р. Н. Со-

юза, вѣдѣль 38 въ Auburn, N. Y., упокоила ся 21 го Новембра, 1904. Покойна походила зъ Рихвалда, пов. Горлицѣ, Галичина.

ЮРКО МИТРИКЪ, членъ Р. Н. Союза, вѣдѣль 62 въ Монесенъ, Па., упокоивъ ся 30-го Новембра, 1904. Не бошикъ походивъ зъ села Лукова, повѣтъ Лѣско въ Галичинѣ. До Союза належавъ водѣ 10 Юлія, 1904. Полишивъ хорю жену и 3 дѣтей зъ котрыхъ наймолодше має 17 день.

ОНУФРІЙ КАЧМАРЪ чл. Р. Н. Союза, вод. 7 въ Mc Adoo, Pa., упокоивъ ся 2 го Децембра, 1904. Небошикъ походивъ зъ Галичины, села Куляшного, пов. Сянокъ. Зоставивъ вдову и пятерохъ малыхъ сиротъ. Належавъ до Р. Н. Союза водѣ 1898 р.

ВОЛОДИМИРЪ УСЦКІЙ, членъ Р. Н. Союза, вод. 13 въ Трой, N. Y., упокоивъ ся 4 го Децембра, 1904. Покойный походивъ зъ Галичины, села Ждынѣ, пов. Горлицѣ. До Р. Н. Союза належавъ водѣ 1901 року.

АННА КРАСНЯНЬСКА, жена Йосифа Краснянско-го, члена Р. Н. Союза, вод. 90 въ Centralia, Pa., упокоила ся 9-го Новембра, 1904 въ Галичинѣ.

Вѣчная память!

Рухъ

въ водѣлахъ Р. Н. С.

ОГОЛОШЕНЕ.

Повѣдомляю всѣхъ членівъ братства св. Андрея Ап. въ Бреславѣ, Па., вѣдѣль 30, що рѣшый мітингъ водбуде ся дня 25-го Децембра. Мітингъ зачне ся о другой годинѣ пополудни зъ слѣдующимъ порядкомъ: Перше буде ся приймаєи новыхъ членівъ до братства за \$1.50 вступного, друге буде ся читати ровхѣдъ и доходъ зъ цѣлого року и третєе буде ся выбирати новый урядъ на рокъ 1905. Тожъ напминаю всѣхъ членівъ, чтобы ся зойшли на той мітингъ и выровняли свой довгъ, чтобы мы могли всѣмъ урядникамъ въ порядку. Котрый членъ безъ важной причины не появлять ся на той мітингъ и не выровнае свой довгъ, заплатитъ кару 50 цт. а урядникъ \$1.00. Повѣдомляю такожъ що каждый членъ має заплатити въ мѣсяцѣ Децембру по 25 цт. на желѣзный фондъ.

Панко Ленъ, секретарь,
Christopher, Pa., Luzerne Co.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Довло, Па. вѣдѣль Союза 61. выбрало слѣдующій новый урядъ: Юр. Пучанъ предсѣдатель, Юр. Валь Бучакъ заступникъ, Андр. Цигель секретарь, Март. Оляръ записникъ, Юр. Грешъ Петрикъ касиръ, дозорці касы Петро Молчанъ, Иванъ Коваличъ, дозорці хорыхъ Андрій Сулинь и Мих. Питеръ, капитанъ Андр. Лукачъ, Ив. Гдуля посланецъ, Петро Ковальскій хорунжий, Мих. Матера дверникъ.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Гленъ Лайонъ, Па. вѣдѣль Союза 27, буде приймаєи новыхъ членівъ въ Януару и Фебруару 1905 за повѣ вступного.

Павло Капецъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. Арх. Михаила въ Биверъ Медовъ, Па. взымае своихъ членівъ, чтобы ся явили на рѣшый мітингъ дня 1-го Януара 1905 о 2-ой годинѣ пополудни. На томъ мітингу буде ся читати рѣшый доходъ и розхѣдъ и буде ся выбирати новый урядъ. Котрый братъ не явитъ ся на мітингъ заплатитъ кару 50 центовъ, а урядникъ \$1.00. На сѣмъ мітингу будемо приймаєи новыхъ членівъ водѣ 1 року до 30 безъ вступного, а водѣ 30 до 45 за половину вступного.

Якимъ Прислоскій, предсѣд.
Андрій Савка, секретарь.

БРАТСТВО

св. пророка Иліи, вѣдѣль Союза 28, въ Mahanoy Pine, Pa. дае до вѣдомости всѣмъ Русинамъ живущимъ на долині водѣ Ashland ажъ по Mahanoy City, Pa., що въ мѣсяцѣхъ Януару и Фебруару 1905 р. буде приймаєи новыхъ членівъ безъ вступного. Мітинги водбудуть ся въ кождо Недѣлю по першомъ. Всѣ Русины зъ Маганой Плейнъ, Гилбертонъ, Флаверъ Барль, Бостенъ Ронъ, Сентъ Никлесь, Торкі Ронъ, Вилимпенъ Шафтъ, Рапаганакъ, Джирдвилъ, Франвилъ, Гленъ Карбонъ а навѣтъ и зъ Маганой Сити повинни належати до сего братства, бо то одинокое братство на тотѣ всѣхъ плейзъ, котре належить до своей родной русской організації, до „Р. Н. Союза“. Тожъ часть познати, що свое, а що чуже, и не пхати ся чужимъ за наймитовъ.

Гаврило Сопко, предс.,
Иванъ Пустельникъ, секр.

ДО ВѢДОМОСТИ ЧЛЕНІВЪ,

котрі належати до братства св. О. Николая зъ Chi-holm, Minn., вѣдѣль Р. Н. Союза 37-ый, що рѣшый мітингъ водбуде ся 25-го Децембра 1904, после слѣдующего порядку: 1) справоздане старого выдѣлу; 2) выборъ нового выдѣлу; 3) рахунокъ касовый; 4) приймаєи новыхъ членівъ безъ вступного. Мітингъ водбуде ся въ гали Лукача Феснича.

Заговоримо и до васъ, братя Русины, котрі мешкаете около Чистолмъ въ поблизкихъ плейзахъ, якъ у Гибинкѣ, Верджиніи, Спартѣ и Эвелетъ. Запрашаємъ васъ на нашъ рѣшый мітингъ, а мы приймемо васъ безъ вступного до братства.

Петро Иванцъ.

ОГОЛОШЕНЕ.

Повѣдомляю всѣхъ членівъ братства св. АА. Петра и Павла въ Ансоніи, Конн. вѣдѣль 10 Р. Н. Союза, що нашъ рѣшый мітингъ водбуде ся дня 25-го Децембра о другой годинѣ пополудни въ церковной гали. На той мітингъ взымаемо всѣхъ членівъ зъ Ансоніи, Дербі, Шелтонъ, Сіморъ, а філія братства зъ Ватербері має выслати найменше двоухъ делегатовъ, бо на томъ мітингу будутъ прочитані всѣ дохѣды и розхѣды за цѣлый рокъ, и такожъ буде ся выбирати новый урядъ на рокъ 1905. Тому просимо еще разъ не забутьи прийти на той мітингъ и выровнати свой довгъ, хтѣ безъ важной причины не явитъ ся заплатитъ кару 50 цт., а урядникъ \$1.00. Ровномъ каждый членъ Союза має заплатити 25 цт. на желѣзный фондъ.

Урядъ.

БРАТСТВО

св. Володимира въ Елизабетъ, Н. Дж. вѣдѣль Союза 65, буде приймаєи новыхъ членівъ въ Януару 1905 р. безъ вступного. Мітинги водбудуть ся всегда въ

першу Недѣлю по 15-омъ кождо-го мѣсяца въ нѣмецкой гали John Fluger, на Вашингтонъ Евеню, Елизабетъ, Н. Дж.

Андрій Являкъ, секр.

ВЪ НЕДѢЛЮ дня 11-го грудня с. р. водбудъ ся рѣшый мітингъ бр. сьв. Петра и Павла Р. Н. Союза вид. 55, на котрімъ прочитано дохѣды и розхѣды братства и Союза. Відтакъ выбрано слѣдующій новый урядъ на 1905 р. Предсѣдатель Турко Гнат, его заступникомъ Гибай Иванъ, секретаръ Каскивъ Теодозій, заст. Рихардъ Андрій, касиръ Слабикъ Андрій, заст. Биланскій Артемій, опікун хорихъ Головатий Онуферъ, и Слабка Иванъ, дверники Обшарскій Василь, и Даньковский Адамъ, капитанъ Сирко Михайло, хорунжий Корба Стефанъ и Литвакъ Фецъ; контрольная комісія, Сердинскій Стефанъ и Шибекскій Вартоломей. Маємо надію, що новый урядъ буде ревню сповняти свои обовязки, и старати ся о розвѣі братства и Союза. Братя Русины зъ Карнеті и ви всі, що до нашої парохіи належите зъ иншихъ плейзівъ: Возьмімъ ся за руки, полюбимъ ся якъ братя Русины, и чтобысьмо знали оден другого, приходіть и вписуйтесь до нашего братства сьв. Петра и Павла Р. Н. Союза. В мѣсяцѣ Сянью принимаєи, наше братство и Союзъ новыхъ членівъ безъ вступного. Памятайте, що такую полешу будете мати только черезъ оден мѣсяцъ, що если теперь не впишете ся то знайте, що треба довго чекати заки зновъ такий мѣсяцъ придетъ. Такожъ подумай брате, що у фабрицѣ або при який небудь работѣ не еси безпечный зъ жатемъ, отже ліпше завчасу забезпечити ся на випадокъ слабости або смерти якъ чтобы пізнійше чужі люди мали ся гривти по твоей смерти якъ мають ты похоронити и защо. Уважайте таі горніть ся до забезпеченя поки часъ.

За старий урядъ:
Петро Щерба, секретарь.

ОГОЛОШЕНЕ.

Повѣдомляю всѣхъ членівъ братства св. Отця Николая въ Оборпѣ, Н. Й., вѣдѣль 38, що рѣшый мітингъ водбуде ся дня 8-го Януара 1905, о годинѣ першой пополудни. Передовсѣмъ буде ся приймаєи новыхъ членівъ до братства и до Союза задармо водѣ 16 до 30 лѣтъ, а выше 30 лѣтъ за половину вступного. Далше буде ся читати доходъ и розхѣдъ зъ цѣлого року и буде ся выбирати новый урядъ на рокъ 1905. Напминаю всѣхъ членівъ, чтобы ся зойшли на той мітингъ и выровняли свой довгъ, чтобы нові урядники водобрали касу и книжки въ порядку. Котрый членъ буде собі легковажити и не поставитъ ся на той мітингъ черезъ лѣнство и не выровнае свой довгъ, буде каранный после статутівъ параграфу 44 го. Такожъ упоминаю, котрый членъ не має заплачено 25 центовъ на желѣзный фондъ, нехай заплатитъ, инакше стратитъ право и про 25 центовъ зостане выключенный зъ Союза и зъ братства.

В. Росинко,

69 Perrine St., Auburn, N. Y.

ПОВѢДОМЛЕНЕ.

Повѣдомляю всѣхъ нашихъ Русинівъ, котрі мешкають въ Buffalo, Lancaster, Tonawanda, N. Y. и Brantford, Ont., котрі еще не належати до жадной організації, чтобы прибули по новымъ роцѣ дня 8-го Сянью 1905 на мітингъ братскій, бо ся на томъ мітингу будемо приймаєи новыхъ членівъ до Союза водѣ одного року до 31-го безъ вступного, а водѣ

31 до 45 за половину вступного. Та члены, котрі суть за далеко и не можуть приѣхати на мітингъ а тамъ суть члены Союза, котрі могутъ за ними посвѣдчити, що е здоровы, то прошу выписати на карточкѣ только мас лѣтъ и якъ ся zove, заводи походить, чи жонатый, чи самотный, сколько лѣтъна мас лѣтъ и на кого помертне здае, а я выпишу декларацию и зашлю до головного секретаря Союза

Н. Серединскій, сек. Союза.

БРАТЯ РУСИНИ!

Якъ відомо вамъ, в Taylor, Pa. заложено братство св. О. Николая, відділ Союза 92, тожъ шкода вамъ приставати до чужихъ, якъ польскихъ або словенскихъ, якъ се було до сего часу. Кождий Русинъ в Тейлор, Па. (галичій чи угорскій) повиненъ належати до бр. св. О. Николая. Вступне только 25 цнт. а мѣсячне 50 цнт., за то кождий членъ в часѣ хороби дістае \$5.00 на тиждень. В мѣсяцѣ Сянью будемо приймаєи новыхъ членівъ безъ вступного.

Й. Сенюк, місц. секретарь.

Баль! Баль! Баль!

Братство св. Володимира, вѣдѣль Союза 108, въ Нью Йорку, устроєе Першій Великій Баль въ Liberty Hall, 257—259 E. Houston St., New York, въ Суботу дня 28 го Януара, 1905. Початокъ о 7-ой вечерѣ. На Баль запрашаемо всѣхъ чесныхъ Русинівъ и Русинокъ зъ Нью Йорку и околицѣ. Тикетъ только 25 цент. Музыка буде добра. За добру забаву ручитъ комитетъ.

На балю и цѣлый мѣсяцъ Януаръ будемо приймаєи членівъ до нашего братства за дуже маленьке вступне, а до Союза цѣлкомъ безъ вступного. Хто ще не належить, нехай ся зголоситъ до предсѣдателя Андрея Вовка, 224 E. 3d St., въ Нью Йорку (top floor) або на балю. Наше братство есть зачартероване. Тожъ смѣло братя впередъ до дѣла, бо въ едноти сила.

Комитетъ:

Андрій Вовкъ, предсѣд.,
Антонъ Шеремета, секрет.,
Яковъ Лощко, касиръ.

ДАЛЬШІЙ ВЫКАЗЪ ЖЕРТВЪ НА ЦЕРКОВЬ ВЪ СТ. ЛУИСЪ.

Петро Кимакъ	3.00
А. Фейко	1.00
М. Рубиновичъ	1.00
Н. Лисакъ	50
М. Солянна	1.00
А. Тианъ	1.00
В. Саболь	50
М. Мучанскій	50
Анд. Фецурка	50
Т. Касперакъ	25
Теод. Капцала	1.00
Мих. Андрейовскій	2.00

ПОШУКУЕ МѢСЦЯ

С. Милановичъ, лѣтъ 23 зъ Помонякъ, пов. Рогатинъ, въ Галичинѣ. Може бути поддачымъ, провадити руску школу, уряджовати театральныя представленя зъ спѣва и т. п. Адресъ:
St. Milanowich, c/o J. Mostel,
95 Columbia St., New York.

ГЛЯДАЮ ПОСАДЫ

яко дако учитель зъ добрымъ теновымъ голосомъ, вибю провадити хоральный спѣвъ и знаю досконало дяковку. Я бувъ дако-учителемъ въ Филадельфіи и Ансоніи. Моя адреса:
John Chadzay,
123 Sussex St., Jersey City, N. J.

— Хотите безопасно и скоро захвати до старого края, або спровадити родану въ край, купитъ собі шифарту водѣ John-a Nemeth-a, 457 Washington St. New York, N. Y.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень

22	Ч.	† Превен. Заст. Пр. Бцы
23	П.	Мина. Сирогъ Ваграфъ.
24	С.	Даниль
25	Н.	Спиридонъ
26	П.	Евстратій и пр
27	В.	Таръ, Левкій, Фил.
28	С.	Блаотерій

— ДО Нью Йорку приѣхавъ молодой Нѣмецъ, мавъ при собі \$700 и выбиравъ ся до Нѣмеччины, де мавъ оженити ся. На улицѣ въ Нью Йорку стрѣтивъ ся зъ якимсь другимъ Нѣмцемъ, а що бувъ д. бре настроеный, божъ незадовго мавъ женити ся, запросивъ незнакомаго на келѣпокъ горѣвки. Що дальше стало ся, не знати, досить того, що коли той Нѣмецъ, що мавъ ѣхати до Нѣмеччины женити ся, прийшовъ до себе, познавъ свою страшну судьбу, именно, не стало приятеля, и що найважнійше не стало \$700. Зажуренный молодой, пожививъ десь пару долларівъ и зателеграфовавъ до нареченой, нехай водложитъ вѣнчане на повѣйше, бо зайшла несподѣвана перепокода, а самъ проклиная весь свѣтъ пошовъ до работы, чтобы таки заробити, \$700 и конечно оженити ся.

— СВѢТОВА выставка въ Сентъ Луї вже замкнена. За часъ еѣ отвореня звидѣло еѣ 18,317 457 особбъ. Кошта выставки выносили около 40 миліонівъ долларівъ. Вартость предметівъ показуемыхъ на выставѣ выносила около 50 миліонівъ долларівъ.

— НЕДАВНО тому вступивъ мадярскій міністеръ просвѣты др. Альбертъ Версевичі у будапештеньскомъ соймѣ изъ новымъ школьнымъ законопроектномъ. После сего проекту, якимъ правительство думаетъ омадярити другі народы — заводитъ ся мадярску мову выкладову въ приватныхъ школахъ вже тамъ, де е всего 20 мадярскихъ дѣтей. У всѣхъ доповняющихъ школахъ заводитъ ся мову мадярску. Що всѣ державныя школы мають бути лише мадярскій, сего не треба й додати. Надзоръ надъ приватными т. е. вѣроисповѣдными школами нѣбы полишае ся церковной ерархіи, але его може правительство водобрати, коли вонъ буде недостаточный. Що се значитъ не важно врозумѣти. Де мадярска мова не робить поступѣвъ, тамъ мусить приватна школа приймаєи окремого полѣчника-омадярника! Недостаточныя поступы мадярщины стягають на учителя дисциплинарки, Ба, у томъ законѣ е ще й таке, що учителямъ, якъ вонъ не подходить своей работою подладъ мадяронівъ, могутъ выточувати дисциплинарку й тодѣ, якъ вонъ вже на емеритурѣ и карати водобранемъ пенсії!!! Сей проектъ обуривъ кождога культурного човѣка а до жива доктнувъ не мадярскі народы въ Угорщинѣ. Чтобы дати выразъ своему сириведлавому обуреню устроили студенты не мадяры зъ Угорщины въ Празѣ демонстрація противъ угорского правительства.

Руска КНИГАРНЯ

продає

всякий руский книжки фоне тичай и етимологічний так американський як и краєвий а именно:

молитвенники, изборники, пѣснословцѣ, псалтырь, жития святыхъ, катехизмы, библии, коляды, букварѣ, провѣдники, читанки, казки, повѣстки, спѣванники, театральні інтуки и другі поучаючі и забавні книжки.

Через Руску Книгарню можете замовляти всѣ американський и краєвий часописи и видавництва.

За посилку поштово платити Руска Книгарня сама. Грошѣ посилайте въ рѣжистрованомъ листѣ або черезъ почтовый або експресовый моніордеръ.

Руска Книгарня высылає книжки того самого дня, коли одержити замовлене.

Безъ грошей не посилаємо книжокъ нѣкому.

Адресуйте такъ:

Ruska Knyharnia

BOX 128

Scranton, Pa.

Ось тутъ подаємо списъ книжокъ, якъ можете у насъ достати:

Книжки свѣтскі:

- Абу Басимовъ Капцѣ, казка 30
- Авраамъ Линкольнъ 15
- Аль Баба и сорокъ розбойниковъ, оповѣдане 20
- Американський Шляхтичъ, штука 15
- Америка, зборка вѣршовъ 15
- Англіський казки 15
- Ася, оповѣдане 20
- Батько Петро и его дѣти 10
- Байки Леонѣда Глѣбова 10
- Байки Павла Свого 20
- Богдановъ Сынокъ, оповѣдане 10
- Букварь 25
- Весела книжочка зъ образками 30
- Ворожка, предсказує будучность 20
- Въ путяхъ шайтана, 3 повѣстки 80
- Въ глухомъ кути, оповѣдане 10
- Вѣтъ нашої землѣ 5
- Вѣчный Жидъ 10
- Выбѣръ декламаций 25
- Вѣдъ чого вмерла Меласа, опов. 10
- Вѣдрите Америки 15
- Гайдамаки, поема Шевченка 25
- Где есть скарбъ закопанный 15
- Геновефа, повѣстка 30
- Дещо зъ исторіи російской православной місії въ Америцѣ 10
- Дещо про звѣрята 30
- Дещо про права и суды въ сполученныхъ Державахъ 10
- Дещо про землю 10
- Дорога до свѣдомости и Капиталъ и праця 10
- Добра порада (якъ лѣчити скаженню) 10
- Домашний писарь, учить якъ писати листы и письма 50
- Жидовска война, смѣшне опов. 5
- Житє св. Отца Николая 10
- Живѣть, зборка оповѣданъ 10
- Журавль, зборка оповѣданъ 15
- Забобоны та ворожбицтво 20
- Захаръ Беркутъ, повѣсть ист. 60
- Зборка оповѣданъ для дѣтей 20
- Затмѣнный Юрко, повѣстка 10
- Зѣ рѣжнихъ нивъ 15
- Зубъ за зубъ, зборка оповѣд. 10
- Иванъ Гусь, живецъ спаленный 10
- Иллюстровані казки 20
- Исторіе Уралини-Руси (мала) зъ образками 10
- Исторіа Украини-Руси (больша) зъ образками 40

- Казка про Жидъ 10
- Каштанка, оповѣдане 10
- Катичка, зборъ повѣстокъ 10
- Книжка прикрасокъ (якъ повѣститись зъ дѣтьми) 20
- Кобзарь Тараса Шевченка 25
- Коваль Басимъ, опов. стихомъ 80
- Коли ще звѣръ говоривъ, казки 40
- Коломийки, думи и пѣсни нар. 30
- Копецъ свѣта, оповѣдане 10
- Конституція Сполуч. Державъ 10
- Листъ Микита, казки зъ образ. 50
- Листъ попутать, оповѣдане 20
- Лудъ Заливайко, судба шіака, зъ образками 15
- Лѣсъ Шумить, оповѣдане 10
- Лѣкаръ Ісаакъ, оповѣдане 10
- Марта Борецка, оповѣдане 30
- Марія, зборка оповѣданъ 10
- Маруся, повѣсть 25
- Микита Хрунь 5
- Московѣлы и народовѣ 15
- Нападъ на млынъ, оповѣдане 10
- Народный рухъ австро-угорскихъ Русановъ 15
- Народні казки, часть I., зъ образками 25
- Насѣки украинскі казки Запорожца Іська Матиринки 25
- Образки и загадки 10
- Образки зъ Америки 10
- Олекса Довбушъ, ватажко 15
- Оповѣданя про задрыхъ богѣвъ 10
- Оповѣданя Стороженка 10
- О подземныхъ скарбахъ 25
- Оповѣданя, зъ житя Русинѣвъ въ Америцѣ 15
- Оповѣданя для дѣтей 20
- Орися, оповѣдане 5
- Першій горальникъ 10
- Повѣнь, оповѣдане 15
- Подорожъ довкола землѣ въ 80 дняхъ 60
- Подорожъ Гулівера до краю Ліліпутѣвъ 25
- Покуса, зборка оповѣданъ 10
- Про водоступниковъ водѣ російского проваславія 10
- Про нутро землѣ 25
- Релігійні вѣрованя старинныхъ народовъ 25
- Рипаръ и смерть 5
- Робинзонъ Крузо, его пригоды 15
- Розмова тверезого ніяка Василія зъ горьвою 5
- Розмова Поляка зъ Русинѣвъ 10
- Рускій спѣванникъ 40
- Руско-Англіський проводникъ 40
- Руско-Англіський словарець 20
- Сатана въ бочѣ, комедія 10
- Седо Тындарѣвка, штука 15
- Словаки чи Русины 30
- „Слово“ ч. 5, 6 и 7 по 15
- „Слово“ ч. 8 и 9: „Якъ де є люде на землѣ“ 50
- Смерть, зборка оповѣданъ 10
- Смерть Оливѣ Бейкала, опов. 15
- Сонъ Украинскі Ночи 15
- Сонникъ або толкованє сновъ 20
- Старый и Новый Римъ 50
- Судный день, повѣсть 60
- Тарасъ Шевченко 10
- Творы Степана Русаньского 50
- Творы Ів. Котляревского, въ звычайной оправѣ 50 цнт. 50
- Тыжко Гаврилюкъ, оповѣдане 15
- У пятдесяту рѣчницю знесенія панщины 25
- Хлопы и хлопска справа 10
- Цѣкаві розмовы про державы и народы въ Европѣ 25
- Читанка II. 30
- Читанка III. 40
- Читанка IV. 50
- Чоловѣкъ и его исторія 15
- Чортова гора, оповѣдане 10
- Шейкспіръ въ повѣсткахъ 15
- Що Иванъ бачивъ на тамтѣмъ свѣтѣ 10
- Якъ ходити коло хорыхъ 20
- Ярежа, оповѣдане 15

Книжки набожні:

Найкрасшій презентъ зробіте на Крисмасъ знакомымъ, чи своякамъ, чи дитинѣ, если купите имъ набожну книжку.

- Апостолы и Евангелія на нѣдѣлѣ и празники греко-кат. церкви 40
- Библийні повѣсти зъ образками часть I. и II. печатаніи кириллицею \$1
- Библия Старого и Нового Заветъ, зъ образками 50
- Библия Старого и Нового Заветъ, зъ образками (меньша) 30
- Библия Старого и Нового Заветъ, має 1000 сторѣвъ \$2

- Богъ Надежда моя \$1.50
- Вѣнецъ или малый сборникъ 40
- Дорога до пастья вѣчного 60
- Житя Святыхъ зъ образками \$3
- Золотый Отчешъ 5
- Изборникъ великій \$4
- Коляды 15
- Коляды и щедрѣвки 15
- Лѣстъ Божій 10
- Малый Катехизмъ 10
- Maloj Chlib Dusl 20
- Молитвенникъ 50
- Молитвенникъ для гр. кат. дѣтей 20
- Молитвенникъ для молодѣжи 30
- Молитвенникъ для молодѣжи 40
- Псалтырь \$3
- Pid Krestom 80
- Пѣснословецъ 40
- Пѣснь Пресв. Дѣвъ Богор. 5
- Сборникъ 60
- Святе письмо нового заветъ 50
- Сокровище души \$1
- Хвалите Господа зъ небесъ 80
- Хлѣбъ души, \$1

Хто стане нашимъ агентомъ и буде розпродувати нашъ книжки може заробити гарній грошѣ. Пишѣть по услѣвья на повыше подану адресу.

Всячина.

ПОДСТУПЫ ЯПАНЦѢВЪ.

Япанцѣ въ теперѣшній войнѣ борются ся не лише силою, але и подступомъ. Ихъ вынаходчивость въ перекитрюваню противника дѣйсно „незвычайна. Звѣстий е случаѣ, де японскій воякъ высланный на звѣды, обявує ся галузями и перемѣненый въ движимый корчъ поволи подсуває ся до неприятеля, не звертаючи на себе уваги. Подчасѣ атакѣвъ, особливо въ ночи, японскій вѣддѣлы кричали неразъ! „гура“ мѣсто „банзай“, щобы збаломутити Росіянъ, часто таковы перебирали ся въ російскій мундуры. Таке стало ся подчасѣ боѣвъ межи Янтай и Жа. Одного мрачного ранка битва почала приближати ся до горѣвка, обсаженного російскою батарією. Вѣддѣлы російской пѣхоты, назначенный до охороны гарматъ, сховавъ ся десь въ мрацѣ. Командантъ батеріи зъ напруженою вѣдвагою вдивлявъ ся въ далечинѣ, щобы найти цѣль для гарматъ, кола наразъ зъ мраки выринули російскій стрѣльцѣ, котрі завертали поволи та вѣдстрѣлювали ся кудись въ сторону неприятеля. Сейчасѣ выславъ вонъ рапортъ до команданта бригады, що пѣхота уступає, отже и гарматы будутъ мусѣли завернути, и давъ знакъ до вѣдвороту. Наразъ ти стрѣльницѣ обернули ся и повидали салвами артилеристѣвъ. Командантъ батеріи и кѣлька людей упало, мѣжъ прочими вояками настала коротка метушня и по хвилѣ гарматы попали въ руки Япанцѣвъ. Урагували ся лише ящики, що стояли дальше и завчасу втекли. Тоті стрѣльцѣ — то була японска пѣхота, убрана въ російскій мундуры, стягненіи зъ трупѣвъ. Вынаходчивость Япанцѣвъ показує ся такожъ зъ того, що на своихъ становищахъ держатъ собаки, котрі привязані на довгихъ шнурѣхъ пускають въ напрямѣхъ неприятеля та ихъ нюхомъ послугуютъ ся дозвѣ-

ровѣ. Російскій вояки радятъ собѣ противъ того до сытъ просто, бо кидаютъ собакамъ мясо и такъ забезпечуютъ ся передъ зрадою. Кореспондентъ „Русского Слова“ наводятъ такіи случаи: „Характеристичный эпизодъ лувивъ ся по одной зъ давнѣйшихъ битвъ. Російскій охотники замѣтили вѣдъ селомъ Наганса, [занятымъ врагами,] статью російского вояка въ повномъ лаштунку, що сидѣвъ недвижимо. Здогадуєсь, що се раненый, старали ся его забрати, однакъ Япанцѣ не позволяли приближати ся, прагнучи напихъ огнемъ. По кѣлькихъ дняхъ капитанъ Котлубай зъ кѣлькома охотниками подкравъ (ся до той стати, котра, якъ показало ся, була трупомъ нашего вояка. Котлубай при помочи охотниковъ вынѣсъ трупа, але убійчий огонь Япанцѣвъ приневольивъ ихъ покинути его на вѣддали 50 сяжнѣвъ вѣдъ попередного мѣсця. На другой день трупъ бувъ оцять на своимъ мѣсці. Япанцѣ уживали его очевидно на приману, припускаючи, що Росіянѣ не полишатъ тѣла своего родимця. И ажъ кѣлька давѣвъ нѣзвѣйше удало ся Росіянѣмъ въ ночи забрати убитого вояка“. Кѣлько однакъ упало зъ нихъ жертвою, російскій дневникъ очевидно не згадує.

ЦАРЬ ВЪ ПРИКАЗКАХЪ.

Мѣжъ російскимъ народомъ ходятъ такіи приказки про царя: Коли царъ плює, то сляковачка розпукає ся зъ гордости. Корона не хоронитъ царя передъ бодемъ головы. Навѣтъ царскій подыхъ не въ силѣ тругити соня. Царске рамя довге, а все жъ таки неба не досягне. Царскій голосъ вѣдбинає ся нѣдгомономъ, хочъ горѣ нема близко. И царскій хребетъ закервавивбы ся, якбы його потягнути кнутомъ. Коли царъ ѣде на вѣдвѣтъ конемъ, то кождей крокъ гнелить ся за версту.

КРУКЪ И ЛИСЪ.

(Нова байка).

На гилѣ сидѣвъ крукъ и державъ въ клювъ кусень сира. Подъ дерево прийшовъ лисъ и сказавъ:

— Я чувъ, пане, що вы маєте чудовый голосъ; заспѣвайте менѣ дещо.

Крукъ, почувши слова лиса, зѣвъвъ насампередъ сирь и вѣдповѣвъ:

— Чи вы е той самъ лисъ, про котрого пишуть въ байкахъ?

— Такъ.

— Маєте вы брата?

— Маю.

— Но, то подѣтъ до него и скажѣтъ йому, що вы е дурень. Теперь вже нема тѣхъ дурныхъ круковъ, що бывало. Теперь и мы умѣємо читати та вчити ся.

Лисъ почувши сѣ слова крука, пошовъ геть.

— Хотите, щобы лисъ грошѣ безпечно и скоро були высланы до старого краю, то пишѣть те зобратъ John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

„Русины въ Америцѣ“.

Купите чимъ скорше КАЛЕНДАРЬ Русного Нар. Союза на 1905 р.

Кождый Русинъ повиненъ мати въ своѣй хатѣ сѣю прекрасну книжку! Е що у нѣй прочитати, е на що подивити ся. Прочитайте листе, якъ гарній тамъ рѣчи:

- 1) Вѣдзвы и календарска часть.
- 2) Свята Ольга оповѣдане зъ рускомъ бѣвальщины.
- 3) Оповѣдане зѣ страйку въ 1902 р.
- 4) Хитрый народецъ у той Америцѣ, смѣшне оповѣдане зъ руско-американского житя.
- 5) Десять точокъ подъ розвагу Русинамъ.
- 6) Оглядъ американской Руси за минувшій рікъ.
- 7) Головнѣйшій пытанія, котрі завадуютъ людемъ, що хочутъ достати горожанскій паперы (citizenship paper).
- 8) Коротка Исторія Руси зъ образками.
- 9) Смѣшны приказки, припѣвки и смѣшны оповѣданя.
- 10) Порады и всѣчина, цѣнава для каждого.

Кромѣ того е богато образковъ зъ російско-япанской войны, та иньшихъ, а такожъ мапа стародавнюю Руси при концѣ Календара.

Сей великій Календаръ, котрый має 224 сторѣвъ друку, коштує всего 35 центѣвъ. То жъ нехай кождый поспѣшитъ ся купити, закъ ще не розѣбрали люде. Пишѣть по Календаръ и посилайте грошѣ лишь на адресу:

Rev. N. Strutynsky, Box 375, Olyphant, Pa.

Цѣна дуже тана, бо сей великій календаръ коштує всего 35 центѣвъ.

СЛИ на якѣмъ плейзъ васъ е 10 до 15 Русинѣвъ а хотѣли бы есте присутити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про сее головному предѣстателю Konst. Kurgow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вѣдъ вамъ дасть близшій поясненія и пришле потрібнѣй рѣчи.

СЛИ на якѣмъ плейзъ васъ е 10 до 15 Русинѣвъ а хотѣли бы есте присутити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про сее головному предѣстателю Konst. Kurgow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вѣдъ вамъ дасть близшій поясненія и пришле потрібнѣй рѣчи.

Всѣ справы американскі въ повѣсткахъ: Люзерне и Лякована. Кто має справу ґрунтову, або хоче вѣдобрити грошѣ або спадокъ въ старѣмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вѣдъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ. Всѣ контракты, правніи паперы и повѣдомія.

С. М. НАТНАWAY.

агентъ вѣдъ огневой асекураціиной компаніи.

Колектує такожъ грошѣ за рентъ. Має дома до мешканя або на продажъ на Blakely, Olyphant, Pa. и околици. Цѣна дуже низька.

Янъ Фишеръ

Новый

Банково-Шифкартовый Дѣштъ

отворенный каждого дня вѣдъ 7-ой рано до 9-ой вечеромъ подѣ ч. 713 Front St., Calasagua, Pa.

Засылає, купує и продає старокраєвий грошѣ.

Приймає грошѣ до перехованія и звертає ихъ кожного часу.

Шифкарты продає до всѣхъ портѣвъ Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antwerp и на Англію за ту саму цѣну що и компанія.

Продає всѣлякы молитвенны и забавны книжки.

Провадить чисто славянскій, христіанскій бизнесъ. Вѣдѣдайте его.

Вѣдъ е такожъ Notary Public — потверждає и вырѣбляє всякы старокраєвий контракты скоро и безпечно.

Адресъ: Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Така статья зъ 4 образками е надрукована въ англійскомъ тиждевику „The Charities“, що выходитъ въ Нью-Йорку. Кромѣ сѣи статьи е тамъ ще слѣдующі: Впливъ славянской иміграціи на промышленъ, Славяне при твердомъ углю. При мягкомъ углю. Словаки въ Америцѣ, Полудневый Славяне, Чехи въ Чикаго. Чехи на фармахъ у Висконсинъ, Якъ мешаютъ Славяне въ околици Джераи Сити. Духоборы, Мадяры въ Нью-Йорку. Поляки въ Болтиморѣ. Латвины въ Америцѣ.

Сей цѣкаве число новизнає собѣ прочитати кождый Русинъ и дати до прочитаня знакомымъ Американцамъ. Коштує лишь 10 центѣвъ. Замовляти въ редакціи „Свободы“.

Svoboda

Box 353, Scranton, Pa.

ЖЕЛѢЗНИЦА ЛОРЕЛ ЛАЙНЪ

Трени вѣдходять зі Скрентонъ в будні дні вѣд 1-ой до 6-ой рано що година, а вѣд 6 рано до 12 в ночи що 20 минут. В Нѣдѣлю вѣдходять трен вѣд 1-ой рано до 7 що година, в вѣд 7 рано до 12-ой в ночи що 20 минут. Вѣд 3:20 до 6:40 пополудни трен ходять що 10 минут. До Виллсбері їде трен всего 41 минут, а еспресовий, що вѣдходять зі Скрентонъ (прим Нѣдѣлю) о 6:36, 8:16 и 10:36 рано а 2:16, 4:36 пополудни їде лиш 33 минут. Наши ваги їдуть до Нейтъ Парку и Питерсбургъ. Мы перевозимъ такожъ пакунки.

B. F. WYLY, jr. traffic manager. Scranton Pa.

Друкарня „Свободы“

выконує

всякы работы друкарскы старанно, тано и на терминѣ.

Адресъ:

SVOBODA,

Box 353, Scranton, Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

Ю ЛІАНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.

P. O. Box 372.

Gro office въ Scranton, Pa., е на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣзжає толькы кожного понедѣлка и четверга вѣдъ годины 6-ой до 8-ой вечеромъ.

Всѣ справы американскі въ повѣсткахъ: Люзерне и Лякована.

Кто має справу ґрунтову, або хоче вѣдобрити грошѣ або спадокъ въ старѣмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вѣдъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правніи паперы и повѣдомія.

С. М. НАТНАWAY.

агентъ вѣдъ огневой асекураціиной компаніи.

Колектує такожъ грошѣ за рентъ. Має дома до мешканя або на продажъ на Blakely, Olyphant, Pa. и околици. Цѣна дуже низька.

Янъ Фишеръ

Новый

Банково-Шифкартовый Дѣштъ

отворенный каждого дня вѣдъ 7-ой рано до 9-ой вечеромъ подѣ ч. 713 Front St., Calasagua, Pa.

Засылає, купує и продає старокраєвий грошѣ.

Приймає грошѣ до перехованія и звертає ихъ кожного часу.

Шифкарты продає до всѣхъ портѣвъ Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antwerp и на Англію за ту саму цѣну що и компанія.

Продає всѣлякы молитвенны и забавны книжки.

Провадить чисто славянскій, христіанскій бизнесъ. Вѣдѣдайте его.

Вѣдъ е такожъ Notary Public — потверждає и вырѣбляє всякы старокраєвий контракты скоро и безпечно.

Адресъ: Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

JOHN J. CAMPTON
Католицкий похоронникъ.
Вынаймае тано керитъ
— ту и на околицю. —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Масъ засягды на складъ свѣже,
добре пиво въ великихъ и малыхъ
бочонкахъ зъ наилучшихъ броваровъ,
горьки и лікеры найльшого гатунку.
Братя! замовляйте у своего!

МАСШЪ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAE LOTZ,
305 Ласкаванна Аве., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлаго рода, хоть
бы ятъ розтрисенъ. Такожъ робить книж-
ки для братствъ, церковь, бизнесменовъ
и т. д. За роботу гварантуе.
SOCIALISM is the coming issue in politics.
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a
three month's subscription and a copy of **Social-
ism and Farmers.** No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers,
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

СКМАНЪ МИТРЕНКО
ГОТЕЛНИЧІЙ
на River st., OLYPHANT, Pa.
Дочетъ выпити гаренько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, вису, пиво мае,
Повний силлянка доливає.
6 цигара, 6 и гала;
На митня, на забавы;
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодо цѣнаве, —
А шо выпьешь, то знай брате.
Пѣде дальше, ятъ у паты!

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N. J.
Каждый Русинъ мамый аку небудъ
потребу въ Нью Йорку, чи въ околицы,
повиненъ вступити до того готеля, бо
тутъ достане найздоровѣйшій и найтаннѣй
напитки всакого рода и пораду, до най
лучше ку! шти шифкарты

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧК.)
СПЕЦИАЛИСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жена при породѣ дізнають
особливой опіки.
Офіс: 227 N. Shamokin Str. } Телефон
SHAMOKIN, PA. } Nr. 1673

Юліанъ Копистянскій
(JULIAN KOPYSZANSKI)
24 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.
Перворядный салюнъ ру-
сскій. — Найльпшій наинтки
можна ту достати, якъ: пи-
во на шклянки и бутельки,
вина розмаитого гатунку,
торѣвки досконалы, цигара
дуже добры.
Спѣшьте Братя Русины до своего брат-
чика Юлька!

ST. HERMAN
BENEVOLENT
SOCIETY.
ORGANIZED FEB. 1888
ROCHESTER, N. Y.
Виробляє брат
ху машлѣ, шашки,
водзники, коругвы,
уніформы.
Цѣнникъ и проб-
увысилае даромъ.
Можете писати до насъ по руска, са-
мѣсьскы або польскы.
H. H. Morgan, 23 N. Main Str.
SHEANADOAN, PA.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.
Найбольшій русскій компанічний сторъ въ Аме-
рицѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперь
побольшеный, украшеный и на ново
урядженый. Новый домъ великій,
красный, котрый компанія ку-
пила 1896 року за \$18.000
доказуе, що може ком-
панічна робота. — Всѣ ро-
зумный Русины належать до той
компаніи, купують зѣ своего власно-
го стору значить, спомогають самыхъ
себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$5,500.00
Заряджуютъ нимъ:
Н. Габура, М. Колодѣй.

ИВАНЪ ГЛОВА
JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— въ —
Excelsior, Pa.
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякій потрібный рѣчъ до жита, якъ такожъ
можна купити убраня майнерскы и звычайны.
Посылае такожъ грошѣ до всѣхъ частей
свѣта, скоро, тано и безопасно.
Продае шифкарты.
Не вѣдъ нынѣ вже знаютъ люде солидного
Ивана Глову.

Одень зънаибольшихъ
броваровъ въ
Америцѣ.
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПО-
СОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ
ПРИМЪШОКЪ.
Хто лишь разъ по-
коштуе сего пива, то
нишого вже не хоче
пити.
Голова вѣдъ него
нѣколи не болитъ,
бо есть здоровье и по-
живно.
НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО
ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.
E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.
Михайла М. Югаса
314 THIRD STREET

Хочешъ куантъ добре мясо,
Шану ча смачныкъ ковбасъ,
Не гратъ брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де butcher Югаса.
Вѣдъ всадыне мясо мае,
Зъ людями красно ромовляе
И поруска, по словенскы,
По англичан и по польскы.
Зъ него Русина, butcher славный,
Къ добрый справѣ всегда справный,
За русскій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.
Тожъ Русъ: намъ треба знати,
Шо это тре подпирати;
Красно знажить, аъ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, аъ ся сердце радуе.
Мы, Русины не жалуюмо,
Вѣдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вѣдъ у Scranton найльпше мясо мае,
О томъ кожда дитина навѣтъ добре знае:
Томъ мѣдъ брате, абауде ся не волочить,
До найльпшій бучерни до Югаса ходять
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и удатво!

Перша Руска Торговля и Рукодѣльная
РИЗЪ И ЗНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ
у Львовѣ
поруcae богато зносмотреный складъ всѣлякихъ
товаровъ церковныхъ.
Принимаетъ замовленя на всякы работы зѣ
золота, сѣрѣбла, бронзу и инышихъ мета-
лѣвъ, якъ такожъ до водновленя, позолоченя
и посѣрѣбленя всякы церковны и домашны
знаряды.
Всякы посылки полагодуе водворатною почтою.
Все выконуе въ найкоротѣйшій часъ и по найнижшой цѣнѣ.
На жадаве высылае цѣнники богато иллюстрованы.
Е. Спонарскай и В. Устенскій,
ул. Руска Ч. 1., Львовѣ, Austria, Galicia.

СВѢТОВА ВЫСТАВА ВЪ ST. LOUIS
Каждый, хто зъ Братовъ-Руси-
новъ приѣде звѣдѣти славу свѣ-
тову выставу въ St. Louis, Mo.
нехай не пожадуе зайти до
перворядного русскаго салону
АЛЕКС. ВАЛЕВСКОГО
а тамъ знайде все здоровы напитки
та цигара, а шо найголовѣйше:
добро пораду, помошь и услугу че-
резъ цѣлый часъ.
Такожъ пригадуе ся ласкавой па-
мяти, шо спродае таня а добра
шифкарты и высылае грошѣ до краю.
Aleksander Walewskyj,
175 St. George St., St. Louis, Mo.
Bell Phone Blue 1254.

ДОВОДЫ И БЛАГОДАРЕНИЯ.
Одними только доводами лѣкаръ може доказати, шо въ дѣйствости вылѣчилъ
хорыхъ людей. Читайте оголошеня другихъ лѣкарей, но въ нихъ не найдете, шо-
бы другой лѣкаръ малъ доводы або благодаренія своихъ пациентовъ. Дятого-го,
понеже хвалятся только, шо суть укѣнченными лѣкарами, а неразъ слабость не
только не вылѣчатъ; но побольшатъ, то чи-жъ тѣ лѣкари могутъ мати доводы
вдѣчности и благодаренія? Николи!
Мы вновь, котрыхъ дбаемо о здоровье нашего народа, чтобы онъ не былъ об-
драный т. з. старокраевыми и военными докторами—обманцами, радимо всѣмъ
хорымъ Русинамъ удаватись только до:
ПРОФ. Д-РА Е. С. КОЛЛИНСА,
дипломованого доктора зъ Нью-Йоркского университета,
которому цѣлый свѣтъ завдячуе певне и цѣлковите вылѣченые хорыхъ.
Для того подаемо тутъ кѣлька найновѣйшихъ листовъ, въ которыхъ наши
братья и сестры благодарятъ профессора КОЛЛИНСОВИ за цѣл-
ковите вылѣченые ихъ изъ тяжелой недуги.
Вылѣченный зъ тяжелой внутрен-
ной хоробы и ревматизму.

Стефанъ Урбанъ,
Box 287, Great Falls, Mont.
Дитинячий сухоты.
Почт. г-не проф. Коллинсъ!
Благодарю за лѣкарства, кото-
ры выслано для моей доньки.
Я страшно журился тѣмъ, шо
моя донька не выйде зъ той хо-
роты. Однако теперь я переко-
нался, шо по Вашихъ лѣкар-
ствахъ она чѣмъ разъ лѣпше вы-
глядае и вже майже цѣлкомъ
здорова. Для того прошу при-
няти мое сердечное благодареніе.
Я буду розголошувати Ваше имя
помежи моими знакомыми.
Съ почтениемъ,
Іосифъ Попѣль,
Box 12, Fernie, B. C. Canada
Вылѣчена зъ хронической астмуд-
ковой слабости, болю головы
и внутреннихъ женскихъ
устройствъ.

Марія Боднарска,
Cliffwood, N. J.
Кашель, боль перси, крижей,
желудка и нестравность.
Сердечное благодарение засылаю проф.
Коллинсови за вылѣченые моей слабости.
Если бы не ваша помощь, я певно не
бачилъ бы вже денного свѣтла
Михаиль Денъбо, Box 33 Orbison, Ohio.
Нервовость и боль головы.
Ласкавый докторе! Доношу вамъ, шо
лѣкарства Ваши я получилъ въ
належитомъ порядку и по ужитю ихъ сей-
часъ чувую лѣпше и здоровше за шо
складаю сердечну подяку.
Анна Смитъ, Ermandale, Ind.
Доводовъ о вылѣченыхъ секретныхъ хоробъ не можемо навести, понеже въ томъ часѣ не было
пациентъ въ Тысячи выздоровленныхъ людей посвѣдчають высокое знанье и практику проф.
д-ра КОЛЛИНСА, яко одинокого доктора, котрый ручить за цѣлковите вылѣченые всякихъ
олабостей
СЕКРЕТНЫ ХОРОВЫ МУЖЧИНЪ И ЖЕНЩИНЪ.
Профессоръ КОЛЛИНСЪ лѣчить власнымъ способомъ такъ, шо нема такого пациента, кото-
рого бы своею методою не вылѣчилъ. Для того если кто есть хорый на яку будь слабость,
повиненъ ей докладно описати въ родной мовѣ и заадресовати листъ:
PROF. DR. E. C. COLLINS,
140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.
УПАГА: Проф. Коллинсъ по докладамъ справдливо вашей хороты и на жадање диагнозы пошле вамъ потребны
пораду и такіи лѣкарства, котрыхъ въ короткомъ часѣ цѣлковито и на все вылѣчатъ нашу хороту. Про-
тое не занедбуйте своихъ хоротъ.
Офисовыи години: Отъ 10 рано до 5 вечера, и, а въ недѣлю отъ 10 рано до 1 noon.